

Mi nem csak tanítani próbáltunk, hanem oktatni és nevelni is. Diákokat, felnőtteket egyaránt. Kriterion-találkozókat szerveztem, amatőr színjátszó csoportot működtettünk, bejártuk Tövishát összes magyar települését. És nem autóval, hanem télen lovas szánnal, át a hegyen.

TARTALOM

2. láthatár

Magyar osztályokban tanítók javítják a magyar diákok dolgozatát –
Bíró Blanka írása

4. láthatár

Előtérben a szórvány speciális oktatási helyzete

8. tanterem

Kényszer vagy öröm a verstanulás? –
Antal Erika írása

18. tanterem

Személyiségfejlesztés és csapatépítés a drámapedagógián keresztül –
Gáspár Tímea Enikő és Sala Anna Mária írása

19. iskola és kultúra

Regemondó verseny Vajdaszentiványon –
Deák Helénke-Melinda írása

20. tanterem

Eljuttatni a gyereket az olvasás öröméhez –
Nagy Éva írása

21. láthatár

Kultúra-értékmentőket, pedagógust is díjaztak Máramarosban

22. magánterület

Múzsák és erények –
László Noémi írása

23. hivatalos

5. tanterem

Iskolákban is hasznos foglalkozási kellékek a Tekergő-mesekártyák –
Bede Laura írása

10. lélekjelenlét

Egyensúlyozni a kölcsönös igazmondás határán –
Mihály Gyopár-Henrietta írása

14. magánterület

A sűgás –
Bogdán Emese írása

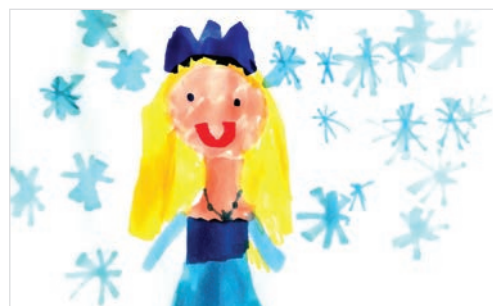
6. portré

Identitástudat-erősítés ellenszélben –
Szucher Ervin írása

12. láthatár

Tízéves a szamosújvári Játék és Népi Hagomány találkozó –
Fodor Emőke írása

16. szülői szemmel

Szameg, a medve –
Bartha Réka írása

FOTÓ: AMBRUS LEVENTE

1.

**Kérdések a kultúra körül:
mit teszünk a gyerek tarisznyájába?**

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
• magánterület • térkép

Rendelje meg
a Magyar Közoktatást
a 2024-es évre!
www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2023–2024-es tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

IDEA
KÖNYVTÉR

ERDÉLYI MAGYAR KÖNYVEK EGY TÉRBEN

Válasszon az Idea Könyvtér széles könyvkínálatából,
és fizessen akár pedagógus-karriertámogató utalvánnyal,
azaz Pluxee-kártyával! **Vásárolhat személyesen kolozsvári
könyvesboltunkban, vagy rendelhet online webáruházunkból.**

Kolozsvár, Kossuth Lajos utca (December 21. sugárút), 14. szám | ideakonyvter.ro

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatasi

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen
vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Mit teszünk a tarisznyába?

SOKSZOR FELTEVŐDIK A KÉRDÉS, hogy vajon fektet-e elég hangsúlyt az oktatás, az iskola, a tanterv, a gyermeket körülvevő szűkebb közösség vagy a család a kultúra átadására. Január 22-én ünnepeltük Erdély-szerte a magyar kultúra napját, ennek a dátumnak az apropóján talán több szó esik a kultúra fontosságáról, milyenségéről, aktuális irányvonalairól, mint az év többi szakaszaiban. Hogy mennyi az elegendő, mennyi a kevés vagy a sok, az természetesen nehezen ítéltető meg általánosan, hiszen ahány eset, közösség, régió, család, annyiféleképpen viszonyulunk ahhoz a lelki éltető tartalomhoz, közeghez, amit átfogó szóval kultúrának nevezünk. Talán nem árt rápillantani a latin gyökerű szó pontos jelentésére: kultúra szavunk a latin cultura, a colo, colere, azaz „művel” igéből származik, és tág értelemben mindent magában foglal, amit az ember maga teremt – ellentétben a természet azon részével, amelyet nem ő teremtett, és amin nem is változtat. Ilyen értelemben nagylélegzetű fogalomról van szó, valami olyasmiről, ami minden irányból körülvesz bennünket. Körülvesz a múlt örökségei irányából, hiszen magában foglalja mindazt, amit elődeinktől kaptunk, és talán akarva-akaratlanul továbbviszünk. Természetesen nagymértékben hat ránk a tágabb értelemben vett kultúra a jelenünkben, és bizony a jövő felé való irányulásunk tekintetében is meghatározó lehet. Hiszen mi magunk válogatunk a múlt és jelen „tárházából”, mi vagyunk hivatottak eldönteni a jelenben – szülőként, oktatóként, a társadalom, a közösségek felnőtt tagjaiként –, hogy mi az, amit az utánunk következő nemzedék tarisznyájába teszünk, mi az, amit félre-sóprunk, és ódivatúnak titulálva felejtésre ítélnünk, mi az, amire értékként tekintünk, és mi az, amit mellőzni szándékozunk a továbbiakban. Ilyen értelemben, ha az oktatás, nevelés felől közelítünk, kultúrán nemcsak a szorosabb értelemben vett művészeti közeget értjük – vagyis azt, ami akár szűkebb értelemben, akár lazábban kapcsolódik valamiképpen például az irodalomhoz, zenéhez, színházhoz, film- és képzőművészethez vagy a népi kultúrához – hanem mindazt, amivel tevékenységeink eredményeképpen hozzájárulunk a körülöttünk lévő világ jobbá és szebbé tételéhez. És talán jó lenne elgondolkoznunk – akár oktatókként, akár szülőkként – mindennapi, apró-cseprő vagy nagyobb lélegzetű cselekvéseink, oktató-nevelő döntéseink, erőfeszítéseink mentén, hogy mi is az, amit valóban továbbadni szándékozunk a „mai fiataloknak”. Hogy legjobb tudásunk, józan ítélőképességünk, tapasztalatunk és mélyebb meggyőződéseink szerint valóban az-e a megfelelő kultúra, amit továbbadunk a gyerekeknek. Ehhez pedig már talán valamivel mélyebb önvizsgálatra is szükség lehet, sőt talán a lelkiismeretünket is segítségül kell hívnunk.

Magyar osztályokban tanítók javítják a magyar diákok dolgozatát

A nyolcadikosok képességfelmérő próbavizsgáján már digitalizált rendszerben javítják a dolgozatokat. A rendszert a tavaly őszi pótérettségin vezették be, most újra alkalmazzák, és valószínűleg a nyári vizsgán és érettségin is így értékelik majd a diákok tudását. A módszer lényege, hogy a beszkenelt dolgozatokat szétszítják az egész országban a javító tanárok között. Éppen emiatt merült fel az aggodalom, hogy hátrányos helyzetbe kerülnek a magyar tantervű osztályokban tanuló diákok, hi-

a vizsgatételeik is ugyanazok lesznek, mint a többségi diákoknak.

„Nagyon fontosnak tartottuk, hogy olyan román tanárok javítsák a magyar tagozaton tanuló diákok dolgozatait, akik ismerik a sajátos tantervet, átlátják a folyamatot, tudják, mi a követelményrendszer, milyen szintet kell elérjen román nyelvből egy magyar tagozaton tanuló nyolcadikos diák” – szögezte le a Maszlo megkeresésére Kallós Zoltán kisebbségi oktatásért felelős államtitkár. Ezekkel az érvekkel sikerült kiharcolni, hogy létrehozzák a javító tanárok külön adatbázisát, és a platformon bejelöljék, hogy a dolgozatot egy magyar tagozaton tanuló diák írta.

A próbavizsga menete a diák szemszögéből nem sokat változik, mutatott rá Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő. Megkapják a kinyomtatott tételeket egy kis füzetbe összefűzve, két óra áll a rendelkezésükre, hogy megoldják a feladatokat, akárcsak az elmúlt években. Amikor befejezik, a felvigyázó tanár a diák jelenlétében beszkeneli a dolgozat minden lapját, a gyerek ezt aláírja. Akkor lementik egy laptopra, és onnan feltöltik a platformra, vagyis bekerül az országos adatbázisba.

Az algoritmus osztja tovább dolgozatokat a javító tanároknak, ám a program felismeri a bejelölést, így a magyar gyerekek dolgozatai a sajátos tanterv alapján tanító javító tanárokhöz kerülnek. Így erdélyi megyékben javítják, az viszont kizárt, hogy ugyanabba a megyébe osszák vissza, ahol a gyerek megírta, mutatott rá Kiss Imre. Matematikából szintén megjelölik, hogy kisebbségi osztályban tanul a gyerek, így a dolgozata olyan javítótanárhoz kerül, aki magyarul is tanítja a tantárgyat. Hozzátette, a próbavizsga, a szkennelés akadálytalanul lezajlott, előtte a felvigyázó tanárok begyakorolták a szkennert használatát. A program az elején lelassult ugyan, de végül nem voltak késések.

Egyszerűbb és jobb a digitális javítás

A digitális javítás kiküszöböli a tévedések lehetőségét, megspórolnak egy sor adminisztratív munkát, sorolta az előnyöket a főtanfelügyelő. Felidézte, a korábbi években országszerte előfordult, hogy két-három jegynyi különbség is volt az óvások előtti és utáni jegyek között, ez általában onnan származott, hogy becsúsztak tévedések a pontszámok összesítése, az értékelés bevezetése során. A digitális módszerrel ezt teljesen elkerülhető. Senki nem vonja kétségbe a digitalizált rendszerben történő dolgozatjavítás előnyeit, azonban egyértelmű, hogy a rendszer hátrányo-

Idén az érettségire viszont erre nincs lehetőség, ennek nincs jogi alapja, hiszen a magyar tagozaton is ugyanaz a tanterv, mint a többségi diákok esetében, és a tételek sem különböznek – részletezte az államtitkár.

A többi tantárgyból nem lesz fennakadás, hiszen olyan pedagógus javítja majd a matematika-, földrajz-, történelem-, fizikadolgozatokat, aki magyar nyelven is ért.

szen például egy galaci román tanár nem érti majd, esetleg miért szegényesebb a szókincsük, mint a román anyanyelvű gyerekéké.

A sajátos tanterv alapján tanuló diákok esetében ez megoldódott: egyrészt létrehozták a sajátos tanterv szerint tanító román tanárok adatbázisát, másrészt a beszkenelt dolgozatokon is bejelölik, hogy a diák a sajátos tanterv alapján tanulta a románt. Ilyen módon a magyar gyerekek dolgozatait csak azok a pedagógusok javítják, akik a speciális tanterv alapján tanítanak. Az idei érettségin azonban nem lesz alkalmazható ez a módszer, hiszen ez az évfolyam még nem a speciális tanterv szerint tanul, akárcsak az elmúlt években

san érinti a román nyelv és irodalom érettségi vizsgán, a hatalmas erőfeszítés ellenére is gyengébben teljesítő magyar tagozatos diákokat. A javító tanár a programba írja a pontszámokat, az összeadja és nyilvántartásba veszi az értékelést. Azt sem tudják, hogy elsőként vagy másodikként javítanak, ha a két értékelés között túl nagy a különbség a rendszer továbbküldi a dolgozatot egy harmadik tanárnak, részletezte Kiss Imre. Jövő évben érettségiznek azok a magyar tannyelvű osztályban tanuló diákok, akiknél elsőként vezették be a sajátos román tantervet. Esetükben már nem lesz akadálya, hogy akárcsak az idei nyolcadikos képességvizsgán, bejelöljék a dolgozatot, hogy

magyar tannyelvű osztályban jártak, sajátos tanterv alapján tanulták a román nyelvet és irodalmat – mutatott rá Kallós Zoltán.

Idén az érettségien viszont erre nincs lehetőség, ennek nincs jogi alapja, hiszen a magyar tagozaton is ugyanaz a tanterv, mint a többségi diákok esetében, és a tételek sem különböznek – részletezte az államtitkár. Hangsúlyozta, éppen azért volt szükség a speciális tantervre, hogy ezt a hátrányt kiküszöböljék. A szakpolitikus abban bízik, nem lesz gond, hiszen az idén érettségizők ugyanazoknak a követelményeknek kell megfeleljenek, mint az előző évfolyamok. „Egy diák, aki tizenkét évig tanulta a román nyelvet, az érettségien gond nélkül megszerzi az átmenő jegyet” – mondta az államtitkár.

Nem szabadna riogatni az idei érettségizőket

Az államtitkár hozzátette, nem kell feszültséget kelteni, azzal pluszterhet róni az érettségizőkre, hogy azzal riogatjuk őket, nekik nehezebb lesz. „Épp erre nincs szüksége egy diáknak, aki készül érettségi vizsgára. Elég nagy teher, hogy megmérettetés előtt áll, pluszterheket rakunk rá azzal, ha azt feltételezzük, idén nehezebb lesz. A pedagógusok fel-

Ha a magyar diák el is éri az átmenő jegyet, fennáll a veszélye, hogy alacsonyabb pontszámot kap, ami az egyetemi felvételin jelent majd hátrányt – mutatott rá a főtanfelügyelő.

adata, hogy felkészítsék a diákok, a szülőket, hogy támogassák, a diákoké pedig, hogy minél jobban felkészüljenek. Ha mindenki elvégzi a feladatát, akkor sikerrel vesszük az akadályokat” – fogalmazott Kallós Zoltán. Kérdésünkre kifejtette, az őszi pótérettségien más évekhez képest valóban 8-10 százalékponttal kisebb lett magyar tagozaton románból az átmenési arány, de nem bizonyított, hogy ez a digitális javítás miatt történt.

FOTÓ: PIXABAY

Létrehozták a sajátos tanterv szerint tanító román tanárok adatbázisát, a beszkenelt dolgozatokon is bejelölik, hogy a diák a sajátos tanterv alapján tanulta a románt

A sajátos tanterv szerint tanuló, jövőben érettségizőknek már bejelölik ezt a szempontot

A magyar tannyelvű osztályokban éppen azért vezették be a román nyelv speciális tantervét, hogy a hátrányokat leküzdjék, emlékeztetett Kallós Zoltán. Felidézte, elkészültek a tantervek, ezek kidolgozása során is le kellett küzdeni a többségi mentalitást, lebontani az előítéleteket. „Nem azt akartuk elérni, hogy lebutítsák az anyagot, hanem azt, hogy a magyar gyerekek tényleg jól megtanuljanak románul, hiszen ez a többség deklaratív elvárása is” – mondta a szakpolitikus.

Ám elsősorban a romániai magyar közösség elvárásait vették figyelembe, amikor a sajátos tantervekben már inkább a kommunikációra fektetik a hangsúlyt, egyszerűbb szövegeket javasolnak. Ha a magyar gyerekek jól megtanulnak románul, jobban boldogulnak a szülőföldjükön, összegzett az államtitkár. Ezek a jogok a régi oktatási törvényben is benne voltak, és sikerült a jelenlegi jogszabályba átmenteni, tette hozzá. A többi tantárgyból nem lesz fennakadás, hiszen olyan pedagógus javítja majd a matematika-, földrajz-, történelem-, fizikadolgozatokat, aki magyar nyelven is ért. A román nyelv és

irodalom dolgozatok viszont bekerülnek a közös országos kosárba, ez esetben kiütköznek a különbségek a román és a magyar anyanyelvűek között, mutatott rá Kiss Imre. Hozzátette, elsősorban a székely megyékben jelent ez hátrányt, hiszen sok településen a gyerekek csak a románórán hallanak román szót. Sem kenyeret, sem autóbuszjegyet nem kell románul kérniük.

Amikor le kell írniuk tíz mondatot, kiderül, hogy szegényesebb a szókincsük még akkor is, ha megtanulták a leckét. Az elmúlt években Maros, Hargita, Kovászna és esetleg Brassó megyében javították a dolgozatokat, adott volt egy összehasonlítási alap. Az őszi pótérettségien már megmutatkozott a digitális javítás hátránya, korábban Kovászna és Hargita megye mindig jól teljesített, ezúttal azonban több százalékponttal volt rosszabb az átmenési arány román nyelvből. Ha a magyar diák el is éri az átmenő jegyet, fennáll a veszélye, hogy alacsonyabb pontszámot kap, ami az egyetemi felvételin jelent majd hátrányt, mutatott rá a főtanfelügyelő.

BÍRÓ BLANKA

blanka@slagerradio.ro

Előtérben a szórvány speciális oktatási helyzete

Közösség a szövetségben, szövetség a szervezetben tematika köré épült a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) országos elnökségének vándorgyűlése, amelyet február 3-án tartott Nagyszebenben.

A találkozó keretében Burus-Siklódi Botond, az RMPSZ országos elnöke beszámolt a tavaly decemberi ülés óta történt eseményekről, meghívásokról, az idei perspektívákról, prioritásokról, valamint a programjaik finanszírozási terveiről és lehetőségeiről. Ezt követően a jelenlevőknek több, különböző nézőpontból sikerült megvizsgálniuk azt, hogy mitől válik egy szakmai szervezet valódi közösséggé, és mitől válik erőssé, vagy válhat erősebbé a „szövetség”.

„Öröm volt értesülni arról, hogy a szebeni óvoda, amely korábban összevont csoportokkal működött, nemcsak megtartani tudta a korábbi létszámát, hanem olyannyira nagy igény mutatkozik a magyar csoportok iránt, gyarapodik a jelentkezők száma, hogy új helyszínt követel.”

Nagy Tibor Sándor református vallás-oktatásért felelős elnök, valamint Andrási Benedek unitárius vallásoktatásért felelős elnök rávilágított arra, hogy az egyház, keresztyén értékrend és a bibliai tanítások milyen támpontokat adnak egy közösség jó működéséhez.

Ferencz-Salamon Alpár általános és szakmai alelnök, az esemény tematizálásáért felelős vezető szakmai előadásában felvezette a vándorgyűlés témáját, majd ismertette az előadásokat követő workshop módszerét, a WorldCafé

módszert. Ennek értelmében egy strukturált beszélgetésen vettek részt a jelenlevők, amelynek célja, hogy egy nagyobb csoport tagjainak ötleteit összekapcsolja, ezáltal létrehozson egy „kollektív intelligenciát”, és segítsen több nézőpontból is szemlélni és megérteni egy adott témakört. A beszélgetéstől nem kimondottan a problémák megoldását várták, viszont a bizonyos témakörök kibontása, felfedése és az azokkal kapcsolatos vélemények megosztása révén azonosítani és értékelni tudták az erősségeiket, veszélyeket, gyengeségeiket, lehetőségeiket – olvasható a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének közösségi oldalán közzétett bejegyzésben. Mint magyarázták, ezek a beszélgetések három asztalnál folytak, mindhárom asztalnál egy-egy témát jártak körül a résztvevők: a szövetség mint értékközösség; a szövetség mint érdek-közösség; a szövetség mint szervezet – felépítés, kommunikáció, tagság.

A vándorgyűlést követően, február 5-én Szeben megye magyar pedagógusaival találkoztak a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének képviselői. A megbeszélésen Burus-Siklódi Botond országos elnök, az operatív elnökség részéről Szócs Ildikó közép-erdélyi alelnök, Lászlófy Pál-István tiszteletbeli elnök és Ráduly János Szeben megyei elnök, Szeben, Medgyes és Kiskapus pedagógusai és szülői képviselete mellett Benedek Zakariás RMDSZ-es parlamenti képviselővel, valamint a Szeben megyei tanfelügyelőség részéről Csibi Attila tanfelügyelővel találkoztak.

Az RMPSZ képviselői arra biztatták a jelenlevőket, hogy igyekezzenek minél intenzívebben bekapcsolódni a közép-erdélyi programkínálatukba, hiszen azok kimondottan hasznosak lehetnek a szórványban oktató pedagógusközösség számára is. A találkozó központi témáját a szórvány speciális oktatási helyzete adta: létszámbély áll fenn a magyar tannyelvű osztályokban, csoportokban, és az ebből adódó problémákkal, nehézségekkel

nap mint nap szembesülnek a helyi pedagógusok.

„Öröm volt értesülni arról, hogy a szebeni óvoda, amely korábban összevont csoportokkal működött, nemcsak megtartani tudta a korábbi létszámát, hanem olyannyira nagy igény mutatkozik a magyar csoportok iránt, gyarapodik a jelentkezők száma, hogy új helyszínt követel” – írták a szövetség Facebook-oldalán. Mint kiítették, ebben a helyzetben ajánlotta fel Burus-Siklódi Botond elnök a szövetség anyagi segítségét: az alkalmas helyszín megtalálása után az RMPSZ vállalja az óvoda felújítását, korszerűsítését.

A találkozók sora Budapesten folytatódott, ahol Burus-Siklódi Botond elnök a 2023/2024. évi Szülőföldön magyarul

A találkozó központi témáját a szórvány speciális oktatási helyzete adta: létszámbély áll fenn a magyar tannyelvű osztályokban, csoportokban, és az ebből adódó problémákkal, nehézségekkel nap mint nap szembesülnek a helyi pedagógusok.

program megbeszélésén vett részt. A magyar Nemzetpolitikai Államtitkárság és a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. vezetői a külhoni magyar pedagógusszövetségek és a Rákóczi Szövetség képviselőivel tárgyaltak a program még hatékonyabb lebonyolításának lehetőségeiről. Kiemelték, ennek keretében évente több mint 220 ezer külhoni magyar gyerek és fiatal részesül oktatási-nevelési támogatásban.

B. L. J.

Iskolákban is hasznos foglalkozási kellékek a Tekergő-mesekártyák

A kincses városbeli közönség is megismerhette február elején a Tekergő Meseösvény Egyesület és Starmüller Boróka grafikus által készített mesekártyákat. A rögtönzött kiállítótér a Heltai FolkCenterben megtelt, több korosztály is jelen volt, pedagógusok és diákok egyaránt, a játékba mindenki bekapcsolódott. A magyarországi közhasznú egyesület első ízben 2022-ben, Balatonbogláron a Szóperencián innen és túl – mesekonferencia keretében tartott mesekártya-kiállítást, majd 2023-ban Nagyváradon a Posticum szervezésében, most pedig végre Kolozsváron is bemutatták ezeket a színes alkotásokat.

A kártyák felhasználási formája közzött a meseszövé és önismereti játék is szerepel. „A fantázia határtalan, csak szabadon kell tudni engedni. E célból készültek a kártyák, hogy a Tekergő Meseösvény Egyesület műhelyfoglalkozásain, képzésein segítsenek megnyitni a meselátó szemeket, mesehalló füleket. Azóta sokkal több módon játszanak vele, mint azt elképzeltük, a célközönség kibővült” – fogalmazott Hajós Erika mesemondó, az egyesület elnöke. Hozzátette, használják iskolákban pedagógusok, egyéni fejlesztésen pszichológusok, könyvtárosok, szociális munkások.

Jelenleg kétféle kártyapakli van: az egyik varázsajtókat illusztrál, melyek elvisznek bárhová, a másik varázsházakat, ahol mindig otthon érezhetjük magunkat. Az egyesület ugyanakkor már gyűjti a játéköröket a harmadik paklihoz, amelyet várhatóan a kincses városban mutatnak be.

Hajós Erika rámutatott, egyelőre nem zökkenőmentes a forgalmazás, hiszen nem kereskedelmi vállalkozásként, hanem civil szervezetként működnek. Ennek ellenére igyekeznek kielégíteni az igényeket, Kolozsváron Starmüller Borókánál lehet rendelni és tőle átvenni, Magyarországon Hajós Erika postázza

a rendeléseket. „Mivel nincs rá anyagi forrásunk, nem találtunk támogatót, így csak kisebb tételben tudunk gondolkodni, amint az ára visszajön, akkor tudunk újabb adagot berendelni. Ezért előfordul, hogy várni kell pár hetet a kiszállításra, de igyekszünk minden kérést teljesíteni” – magyarázta az egyesület vezetője.

A mesemondó arról is beszámolt, hogy legközelebb február végén a Babeş–Bolyai Tudományegyetem szatmárnémeti kihelyezett tagozatán a „7-et egy csapásra, szó-képfestő gyakorlati mesemondó és mesejátszó műhely” keretében találkozhatnak majd a pedagógusok a kártyákkal, itt meg is lehet vásárolni, március első hétvégéjén pedig Budapesten szintén a képzés keretében. A további helyszínek még szervezés alatt vannak, a következő kiállítással pedig szeretnék megvárni a harmadik pakli elkészülését.

Sok minden előzte meg azt a mondatot, hogy „Egyszer volt, hol nem volt”. Amíg eljutottunk az, „ahol a kurta farkú malac túr” mondatig, eltelt néhány évezred. Ha definíciót kell megadnunk róla, akkor a mese nem más, mint csodás elemekkel átszőtt kitalált történet. Múltja már írásbeliség megjelenése előtt is igen komoly volt: mítoszok, legendák és mondák vezettek a kialakulásához. Mindkettőből lényeges elemek találhatók benne, ezek nélkül létezni sem tudna. A mesékre igen jelentős hatással voltak a különböző vallások, ezekhez gyakran kapcsolódtak népi hiedelmek, babonák. Számos mai tündérmese évszázados, évezredek történetekből fejlődött ki, amelyek különböző változatokban megjelentek a világ számos kultúrájában. Jamie Tehrani, a Durhami Egyetem antropológusa szerint az egyik első mese gyökerei, mely a története szerint egy fiúról szól, aki elrabolta az Ogre kincsét, arra az időszakra vezethető vissza, amikor a keleti és a nyugati

FOTO • AMBRUS LEVENTE

indoeurópai nyelvek több mint 5000 évvel ezelőtt szétváltak – olvasható a Meseveled.hu oldalon.

Mint írták, a mai fogalmaink szerint a mese olyan történet, ami gyermeknek szól. A végkicsengése leginkább pozitív, jól értelmezhetően el tudjuk különíteni a jó és a rossz szerepét. Kétféle nagyobb kategóriába sorolhatjuk őket: létezik a népmese és a műmese. Minden népnek megvan a maga népmeséje, ami sok esetben függ össze történelmükkel, szokásaikkal, kultúrájukkal. A magyar népmese rendkívül gazdag hagyományokkal rendelkezik. A másik csoport a műmese, ami általában egy konkrét személy nevéhez köthető.

BEDE LAURA

bede_laura@yahoo.com

Beszélgetés Vicsai János szamosdardói Ezüstgyopár díjas történelemtanárral

Identitástudat-erősítés ellenszélben

Közel 77 esztendősen is fáradhatatlan és tevékeny a tövisháti Szamosardó valamikori iskolaigazgatója, a helyi magyar tan nyelvű oktatási intézmény volt vezetője, Vicsai János. A történelem–földrajz szakos tanár egy év híján negyven esztendőig állt a 2006 óta Kós Károly nevét viselő Máramaros megyei iskola élén, majd 2010 és '11-ben főtanfelügyelő-helyettesi tisztséget töltött be. Nemcsak alapította, de saját zsebéből finanszírozta az iskola névadójáról elkeresztelt díjat. Amikor a helyzet úgy kívánta, az iskolabusz sofőrjeként segítette be a magyar gyerekek ingáztatásába – tíz éven keresztül. Ugyanakkor az egyházi, politikai és civil szférában a mai napig is feladatot vállal. Munkásságát a pedagógusszövetség Ezüstgyopár, az RMDSZ Ezüstfenyő díjjal jutalmazta.

– *Mivel magyarázható ez a rekordok könyvébe is beillő pályafutás: egy év híján négy évtizedig iskolaigazgató? Ugyanazon a településen, ugyanabban az iskolában.*

– Kezdem azzal, hogy egy vidéki iskolában soha nincs nagy túlekedés az igazgatói tisztségért. Ennek dacára, soha nem hittem volna, hogy 39 éven keresztül nekem kell majd vezetni a szamosdardói általános iskolát. Amikor sok-sok évvel ezelőtt elfogadtam a kinevezést, eszem ágában nem volt ilyen hosszú ideig vezető lenni. Gondoltam, két-három esztendőig lehúzó, aztán átadom a stafétabotot valamelyik kollégának. Sokszor feküdtem le úgy este, hogy másnapról többé nem csinálom, találjanak valaki mást. Aztán reggel felkeltem, megráztam magam, és folytattam. Egy alkalommal viszont, 1987-ben nemcsak mondtam, hanem le is írtam: ennyi elég volt, és benyújtottam a lemondásomat. Azelőtt egy pár hónappal jelent meg Budapesten *Erdély története*, az a bizonyos háromkötetes monumentális munka.

– *Mi köze az Akadémiai Kiadó könyvének az ön döntéséhez?*

– Kijött egy tanfelügyelői ellenőrző bizottság, amely kérdőre vont. Mintha legalábbis én írtam vagy adtam volna ki a kötetet. Annyira megalázó volt, amit

műveltek velem, hogy kijelenttem: én félreállok, keressenek másvalakit.

– *Ennyire megtörte az elvtársak dorgálása, vagy ez volt az utolsó csepp a pohárban?*

– Ez volt az utolsó csepp, hisz már 1985-ben rám szállt a Szekuritáté. Erről dokumentummal rendelkezem, hisz a '89-es fordulat után egyházmegyei főgondnokként, illetve megyei önkormányzati képviselőként engem is átvilágítottak. Többször hívtak a Szekura, kérdezgettek, faggattak, mi több, házkutatást tartottak, és elvitték az összes magyarországi kiadású történelemkönyvem. Valamikor ugyanabban az időben meghívtunk volt Banner Zoltán előadóművészt, aki egy csodálatos Arany János-esttel ajándékozta meg a kultúrotthonba bezúfolódott közönséget. A vacsoránál meg beszéltünk ezt-azt... Olyasmint is, ami sérthette a hatalom és kiszolgálói fülét. Mint ahogy az is, hogy szilveszter éjjelén – régi helyi szokásként – a férfiak körbejártuk a templomot, imádkoztunk, nótáztunk, majd éjjel 1 órakor elénekeltük a magyar himnuszt. Valaki azonban csiripelt. „Mit énekeltek?” – érdeklődtek a szekusok. Kék a kökény, recece, válaszoltam. És a magyar himnuszt, azt nem? – tértek a lényegre. Nem biza, vágtam rá. Két órán keresztül folyt a huzavona. Hogy márpedig ők tudják, hogy elénekeltük, én meg hajtottam a magamét, hogy nem énekeltek. Aztán valahogy kiegyeztünk, az került a papírra, hogy dúdoltuk; románul: am fredonat. Az is bűnnek számított abban az időben, de szerencsére, nem járt következményekkel. Nem büntettek, és nem törekedtek arra, hogy beszervezzenek. Igaz, én is kijelenttem: ne is próbálkozzanak, mert csak veszítik az idejüket. A szocialista rendszerbe vetett hitem azonban már jóval azelőtt megtört. Mondhatni: végérvényesen. Ballagás előtt álló, tizenegyedikes diák voltam, amikor 1964 szeptemberében az egyik osztálytársamat egy év és egy nap fegyházbüntetésre ítélték úgynevezett politikai huliganizmusért. Azért, mert a feliraton szereplő Gheorghe Gherorghiu-Dej prim-secretar

helyett egy társaságban azt találta olvasni, Gheorghe Gherorghiu-Dej prim-măgar, azaz nem főtitkár, hanem főszamá. Nem sokkal később, a tanév végén egy újabb pofon ért, amikor az osztálytermünket az utolsó kicsengetésre feldíszítették. A falak fehér-zöldek voltak, a virágcsokrok pirosak, ebből meg akkora cirkusz lett, hogy néhány tanárunk majdnem az állásával fizetett érte. Akkor már teljesen világossá vált számomra, hogy ez nem az a demokrácia, amelyet nagy csinnadrattával ígértek.

– *Az elhatározása ellenére 1987-ben mégis igazgató maradt, nem is kevés ideig: további tizenhárom esztendőig.*

– Pedig egyáltalán nem ragaszkodtam a tisztséghez! De ragaszkodtak hozzám a kollégák, és megvédték, bátorítottak, és nem engedték, hogy otthagyjam az igazgatói széket. Igaz, én is mindig védtem, óvtam, pártoltam őket. Rendkívül összetartozó közösséget alkottunk, amely egy irányba húzta a szekeret. Nem volt könnyű abban az időben fenntartani a színmagyar iskolát és bentlakását. Ugyanis Szamosardó akkoriban sem számított egy túl nagy falunak. Az általános iskola felső tagozatát csak a környező, szórványtelepülések magyarságával együtt sikerült és sikerül működtetni. Ehhez pedig abban a korszakban bentlakásra volt szükség. A kollégium, ahogyan ma nevezik, fenntartása, irányítása sok időmet lefoglalt. De pluszelégtételt is nyújtott. Persze, hogy örültem, amikor láttam, hogy a bentlakásos rendszernek köszönhetően anyanyelvén tanulhat a monói, sülelmedi, szamoscikói, égerháti vagy a Szilágy megyei bősázi és völcsöki magyar gyermek. Akkoriban ugyanis nem léteztek iskolabuszok, és az ingázás sem volt egyszerű feladat. Nagy szó volt, hogy a környéken létesített három bentlakásból az egyiket itt, Szamosardón építették meg. A másik kettő azóta már rég bezárt. Minket ilyen veszély soha nem fenyegetett. A múlt rendszerben is úgy csúrtuk-csavartuk, hogy senkivel ne gyűljön meg a bajunk. Például önfenn tartók voltunk.

– *A néptanács vagy a szülők segítségével?*

– Több lábon álltunk. A tanév elején a szülők hozták a terményt: krumplit, káposztát, zöldséget, megymást. Mi is kerestéskedtünk, disznókat tartottunk, még hozzá úgy, hogy még adtunk be az állami alapba is. Mivel az ellátásunk nem került túl sokba az államnak, időnként megengedtem magamnak, hogy egyebet kérjek a megvét vezető pártfunkcionáriusoktól.

– *Mi fért még egy megyeszéki, kisebbségi iskola élén álló tanár életébe?*

– Mi nemcsak tanítani próbáltunk, hanem oktatni és nevelni is. Diákokat, felnőtteket egyaránt. Kriterion-találkozókat szerveztünk, amatőr színjátszó csoportot működtettünk, bejártuk Tövishát összes magyar települését. És nem autóval, hanem télen lovas szánnal, át a hegyen.

– *Mindez a múlté, amikor szinte száz diáknak adott helyet a ma is működő kollégium. Ma hányan lakják?*

– Kevesebb mint húszan. Egyrészt elfogytak a gyerekek, másrészt ami akkoriban természetesnek számított, ma már egyáltalán nem az. Negyven évvel ezelőtt még egyértelmű volt, hogy a monói diákok ide jönnek iskolába; most inkább elmennek valamelyik közelebbi román iskolába.

– *Előny vagy hátrány, hogy az itteniek történelmi és földrajzi szempontból szilágyságiak, közigazgatásilag viszont Máramaros megyéhez tartoznak?*

– Én azt mondom, hogy ez a kettősséget akár előnyként is felfoghatjuk. A megyehatár közelsége és a Tövishát kistérséghez való tartozás mindenképpen pozitívum. Szoros kapcsolatot ápolunk a Szilágy megye északi részén fekvő magyar falvakkal, no meg Szilágycsehhez. Máramaros megyében a legközelebbi magyar település, Koltó szinte negyven kilométerre fekszik.

– *Mi készítette arra, hogy a történelem szakot válassza?*

– Reál középiskolát végeztem, és eredetileg fizika–kémia szakos tanár szerettem volna lenni. Mivel nem volt levelezési tagozat, inkább a történelem–földrajz szakot választottam. A történelem iránti vonzalmat a családból hoztam magammal, főként nagyanyám elmesélései

révén. Nagyapám Bornemissza bárónál szolgált béresgazdaként, végigharcolta az első világháborút, a fia, az apám meg a másodikat. A kis magyar világban, 1940 és '44 között édesapám, aki asztalosmesterként kereste a kenyerét, megrendelte a Tolnai Világlapot és a Vasárnapi Újságot. Ezek ott álltak a kasztni aljában, én meg, ahogy nőttem, egyre kíváncsibban lapozgattam. Otthon nem volt sok könyvünk, de ami a kezembe került, szinte mind kiolvastam.

– *Történelemtanárként hogyan boldogult a múlt rendszerben egy olyan tantárgyat oktatva, amelynek több köze volt a meséhez, mint a történelmi valósághoz?*

– Ez komoly kihívás volt. A helytörténetre próbáltam helyezni a hangsúlyt, mert abba senki nem köthetett bele. Fényképekkel, képeslapokkal és leírással rajztömbbe albumot készítettünk egy-egy fontosabb településről, tanulmányi utakra kerekedtünk fel, pionír expedíciókat szerveztünk Kalotaszegre, a Szilágyságba, a Székelyföldre, a Gutinra turistajelzéseket festeni... Amikor országos kirándulásra kellett mennünk, egy fél napra átléptük a Kárpátokat, aztán egy másik úton visszakanyarodtunk, és a többi időt Erdélyben töltöttük. Ilyen apró kis trükkökkel sikerült becsempésznem a helytörténetet a nagy történelembe. A cél mindig a tanulók kulturális és magyarságtudatának erősítése volt. Persze még így is akadt olyan tanítványom, aki az évek múltán megjegyezte, hogy Diri bácsi, te annak idején azt mondtad, hogy jó az a rendszer. Mondhattam mást? Otthon rögtön elkotyogtatók volna, amúgy is rám szálltak a kék szemű fiúk – replikáztam. Az I. fokozati vizsgámon a dák–római háborúról kellett értekezni. A kolozsvári egyetemi tanárok nem találtak semmi kivetnivalót, de a megyei tanfelügyelőség képviselője a szememre vetette, hogy nem emeltem ki Decebal hősiességét. Merthogy a román nép az egy hős nép – tette hozzá.

– *Az 1989-es fordulat után gondolta volna, hogy a történelemtanítás Romániában három évtized múltán sem tér ki a verklként ismételt kontinuitáselmélet síkjából?*

– Az elején nagyon bizakodó voltam, de hamar ráébredtem arra, hogy nem számíthatunk lényeges változásokra. Annyira belesulykolta a nacionál-kommunista

rendszer ezt irányvonalat, hogy ebből nehéz kikökcöteni a román pályatársak zömét. Kevés az olyan szakember, mint Lucian Boia, aki tények alapján próbálja megközelíteni az igazságot. És akkor csodálkozunk, hogy Sülelmeden, a kisváros, ahová Szamosardó tartozik, a költő, író, jogász, a teológiát is végzett Tapsony Endréről nem lehet utcát elnevezni? Miközben a nyárfáról, diófáról, kökőrcsinről, hóvirágról lehetett, a román személyiségekről nem is beszélve!

– *Hogy érzi, román kollégái hisznek abban, amit nemzetük történelméről tanítanak, vagy tisztában vannak azzal, hogy jobbára mítoszokra épülő félretájékoztást végeznek?*

– Rendkívül összetett a helyzet. Úgy vélem, egyrészt zene a fülüknek a legenda. Másrészt, ha vannak is közöttük olyanok, akik ismerik a valóságot, hallgatnak. Nem merik exponálni magukat. Mesélek egy esetet: az egyik módszertani körünkön, Farkasazon egy fiatal román kolléganőnk tartott órát a reneszánsz és a középkor művészettörténetéről. Amikor a nagybányai Szent István-toronyhoz ér, azt mondja a diákoknak, hogy Ștefan cel Mare-ről nevezték el. A tevékenység kiértékelésén a jelen lévő kollégák közül többen is hozzászólnak, idősebbek, fiatalabbak, de egyikük sem teszi szóvá a szarvashibát. Szántsándékkal hallgattam, mert kíváncsi voltam, hogy tényleg nem zavarta senkinek a fülét a történelemhamisító kijelentés. Hát, nem. Végül nekem kellett szót kérnem, és felrónom a „tárgyi tévedést”. Jaj, igaz, igaz, észre se vettem... – mukkant meg végül az egyik idősebb tanár. Ha nem vesszük észre, ha nem tesszük szóvá, hallgatásunkkal mi is hozzájárulunk a hamis történelemképek kialakításához. Sajnos a tények elferdítésére alapuló hozzáállás nemcsak a pedagógusokra jellemző, hanem a történészek és régészek többségére is. Az Erdélyben talált kun vagy avar leletekre hajlamosak ráfogni, hogy dák eredetűek. Attól, hogy Sarmizegethusa környékén találják, még egyáltalán nem jelenti azt, hogy a dákoktól származik. Sajnos a legtöbb román szakember még a vitától is elzárkózik.

SZUCHER ERVIN

juventus.kronika@gmail.com

Kényszer vagy öröm a verstanulás?

Van, aki szereti a verset és persze van, aki nem. Akadnak, akik egész életükben fontos szerepet tölt be a líra, a versmondás, felnőttkorukban is megtanulnak újabb verseket. Idéznek azokból, akár egy-egy élethelyzetben, életeseménynél, mert úgy érzik, az segít átélni dolgokat, mert jobban kifejezik érzéseiket, helyzetüket, mert fontos számukra, mert segít.

Az iskolában a tanítók, a tanárok is különbözőképpen viszonyultak vagy viszonyulnak a verstanításhoz. A tanulók is sokféleképpen fogják fel, egyeseknek örömször telik egy-egy vers megtanulásában, míg mások számára kényszer, kötelező feladat. Kényszer, vagy öröm a verstanulás? Ezt jártuk körbe, erről kérdeztünk diákokat, szülőket, tanárt és tanítót, pályakezdő színészt, illetve tapasztaltat.

A memória jó szerszám

A koronkai Tholdalagi Mihály Általános Iskola adott helyet január 27-én a körzeti mesemondó versenynek. Szigeti Anna-Mária úgy számolt be az eseményről, hogy „csodás keretmesébe ágyazták a mesélők előadását, a szegény asszonnyal együtt főztek meselevest, a szünetekben ettek-ittak, énekeltek, mozogtak, csutorát (tutorát) fűrtak, és ismerkedtek a gyerekek”. Az első helyezést a marosvásárhelyi volt 3. számú, a Gheorghe Coșbuc Általános Iskola kisdiákja, Pitó Balázs nyerte. Az iskola tanítónője szerint a memória olyan, mint a jó szerszám, fél erő, a memória a tanulás szerszáma, ahogy kiélezed, úgy válik egyre könnyebbé a tanulás is, de ahogy annyi intelligencia van, annyiféle memória is van. A pedagógus felsorolta, hogy például aki táncol, annak a téri-kinesztetikus memóriája fejlődik, aki énekel, annak a zenei memóriája, aki fejben számol, annak a matematikai. Vannak komplex memóriát igénylő dolgok, amiben többféle memóriára van a szükség, például az elsősegélyadása, azt időnként újra kell tanulni, vagy a sakkozónak egész sor stratégiát kell kidolgoznia, megjegyeznie.

Akik nem szeretik, általában nehezen tanulnak

„Téves felfogás, hogy ha az új program szerint már nem magoltatunk a tanulóval, akkor már verset sem tanítunk” – hívja fel a figyelmet Szigeti Anna-Mária, aki

Szabó Kinga: „A kézműves technikákkal való ismerkedés nagy kedvenc még a népi játékokon kívül”

szerint bármilyen nyelv tanulása igényel memorizálást, sőt más kompetenciáknak is jól jön a memória fejlesztése. Például van téri, tájékozódási, zenei, matematikai, mozgás-, de még munkamemória-fejlesztés is. „Az én generációm kimondottan szereti a verseket, de éppen ma volt egy olyan farsangi vers a könyvben, amit a gyerekek nem szerettek volna megtanulni. Alternatív házi feladatot kaptak” – avat be a mindennapjaiba a tanítónő. Elárulja azt is, hogy ha érdekes a vers, ha becsempésznek egy kis mozgást, dramatizálást, például más-más hangszínnel, érzellemmel mondják, vígan, szomorúan, parancsolva, zokogva, esetleg rappelve – jobb kedvvel állnak hozzá. Az is sokat segít, ha látják, hogy mások milyen jókedvvel tanulják, mondják a verset. „Akik nem szeretik, azok általában nehezen tanulnak. Pedig, ha elegendő höcögtetőt, mondókát, mesét, dalt hallott a gyerek, ha együtt mondikáltak vele, a tanulás is könnyebb” – mondta a tanítónő.

Dicsérni kell a kisdiákokat

Ha a nyelvi kompetencia fejlődésében bejáratják ezeket az utakat, jobban megérti az utasításokat, gazdagodik a szókincse, gyorsabban használja nyelvében a választékos kifejezéseket, szólásokat, egyszóval jobban megérti az írott vagy beszélt nyelvet – ecseteli a pedagógus. Hozzáteszi, idén meseszövegeket kellett tanulni a mesemondó versenyre, és a legtöbben a rövidebb szövegeket választották. „A szülőkkel együtt bátorítottuk a hosszabb, értékeesebb szövegek kiválasztására. Most kórusban mondják, ha éppen talál a helyzethez, például azt, hogy hallgat, mint tojásban a csibe” – ecseteli Szigeti Anna-Mária. Mint kifejti, jó motiváció az év végi műsor, film- és hangfelvétel készítése: ha valaki hallás után tanul könnyebben, akkor felveheti hangrögzítővel. És ami még nagyon fontos: dicsérni kell a kisdiákokat, hogy kialakuljon a belső önértékelése.

Dalok és a szövegek, amelyek megérintik az előadót

Gerschwin-dalokra válogatott különböző lírai és prózai szövegeket Tasnády Ádám marosvásárhelyi színész-énekes, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem zeneművészeti tanszékének mesterképzős hallgatója, aki zeneelmélet-tanárával, Makkai Gyöngyvér zongorakíséretével egy egyéni zenés-verses önálló estre készül. Az előadást február 8-án este 6 órától mutatja be a Döme zenés pubban. Az előadásban Hervay Gizellától, Székely Jánostól, Sohonyai Attilától, Ady Endrétől, Köllő Csongortól hallhat verseket a közönség, valamint Emil Ajar *Előttem az élet* című kisregényéből részletek, illetve egy saját maga írt párbeszédből olvas fel Benedek Huszár Botond színész és rádiós kollégája. „Olyan verseket és prózai szövegeket választottam, amelyek megérintettek engem és a közönséget is megérintik Gerschwin zenéjével. A természetességet keresem, amikor énekelek és szöveget mondok” – mondta a színész.

Fontos az érdeklődés a szöveg iránt

A verstanulásról kérdeztük Tasnády Ádámot, aki arról beszélt, hogy leül és elkezd olvasni a verset, és bizonyos mondatok megmaradnak a fülében. „Ez úgy működik, hogy bizonyos emlékeket kötök a bekezdésekhez, vannak történeteim, és akkor meg tudom jegyezni, hogy mi mi után történik. Hangosan tanulok, abban hiszek, hogy úgy ül be a szöveg, ha hallom is” – mondta Tasnády Ádám. Mint sorolta, a hangsúlyokat betartva hangosan olvassa a szöveget, egy idő után megpróbálja magától elmondani. „Ha megakadok, mondom a saját szavaimmal, utána meg valahogy visszatérek a szöveghez. De nincs receptje a verstanulásnak. Nagyon fontos az érdeklődés a szöveg iránt, az alázat és a szeretet. Ha megvan, akkor adja magát, azt vettem észre. Ha nem szeretem annyira a szöveget, azt nagyon nehéz lenyomni a torkomon” – mondta Tasnády Ádám. Mint mondta, gyerekkorában sem volt ez nehézség, nagyon hamar meg tudta jegyezni, dalszövegeket is akár, verseket, kisebb reklámfilmekből a felvezető szövegeket. „Tehát van amit egyszer meghallgatok, és tudom valahogy. A verseknél határozottan úgy van, hogy nem kell szöveget tanulnom” – mondta az egyetemi hallgató.

A vers személyes vallomás

Tasnády Ádám arról is beszélt, hogy iskolában nem szeretett verset tanulni és a házi olvasmányokra is haragszik. „Ha valami kötelező, abban már nincs benne az élvezet. Kötelező befeküdni a kórházba, mert oda senki nem megy szívesen. Vagy kötelező megenni az ételt. De ha nem szereti azt az ételt, akkor megcsömöröl az ember. Így van ez a szöveggel, a verssel is, ha nem szólít meg, ha nem él bennem az adott történet, meg lehet tanulni jól, el lehet azt nagyon szépen szavalni, de a versmondás az történet, az személyes” – avat be a verstanulás rejtelseibe Ádám. Elárulja azt is, ő is sok verset tanult, hiszen járt versenyekre, versmondó, regemondó, mesemondó versenyekre, igaz, hogy mindig ő választotta ki azt, amit megtanult és elmondott. „Azokat nagyon szerettem, és hamar megtanultam. Sok esetben olyan verseket kell megtanulni az iskolában, ami nem az adott korosztálynak szól. Ady Endre-verseket tanulni – második osztályban? Többről szól Ady, mélyebb az egyszerű verse is. És akkor érdemes verset tanulni, amikor az ember tényleg érzi, nem érti, hanem érzi. A vers sokkal személyesebb, az egy vallomás, az maga a líra” – mondja a fiatal művész.

Azért kellene tanulni, mert jó

Sikó Olga, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum magyar szakos tanára érdeklődésünkre elmondta, a tantervben is benne vannak a memoriterek, amelyek szükségesek és jók. A tanítványai nem is zárkoznak el a memoriterektől, mert aki szeret verset tanulni, szereti Arany János balladáit például, van alkalma balladomondó versenyen elmondani a megtanult verset, balladát. „Versszerető gyerekek mindig vannak” – teszi hozzá a tanár, akinél versmondással nagyobb jegyet lehet szerezni, igaz, inkább azt szeretné, ha „a verset azért tanulnák, mert jó, és nem azért, mert nagyobb jegyet kap ennek köszönhetően. A 9–12. osztályos gimnazistákat tanító pedagógustól azt is megtudtuk, hogy annak ellenére, hogy nem zárkoznak el a memoriterektől, mégis nehezebb rávenni a mai diákokat arra, hogy memorizáljanak, a versmondó versenyekre sem jelentkeznek már olyan sokan, mint például a világjárvány előtti időben. „Versszerető gyerekek mindig

vannak” – teszi hozzá a Bolyai tanárnője mintegy végkövetkeztetésül.

„Soha nem éreztem kényszernek”

„Soha annyi verset nem tanultam, mint Demes Gabi néni tanítványaként. Érdekes, hogy mennyi verset adott fel, rengeteget kellett megtanulni, de soha nem éreztem, hogy az kényszer lenne. Soká-

Tasnády Ádám marosvásárhelyi színész-énekes, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem zeneművészeti tanszékének mesterképzős hallgatója

ig abból éltem, amit akkor a líceumban megtanultam” – idézi iskolás emlékeit László Zsuzsa színművész. Az akkori verstanulásnak volt még egy másik vetülete is: a tanárnő nemcsak azt kérte a diákoktól, hogy kívülről tanulják meg a verseket, és visszamondják azokat, de sokat beszélgettek a versről, a költőről, a korról, a művészetekről. Kérdésünkre, hogy fontos-e verseket tanulni, azt válaszolta a színésznő, hogy igen, bizonyos dolgokat jó tudni. „Fontos, mert ha az ember az életében nem tanul már meg több verset, az, amit addig megtanult, legalább megmarad. Vagy éppen arra ösztönöz, hogy verseket olvasson. Ha csak azzal marad, már az is eredmény” – tette hozzá László Zsuzsa.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Egyensúlyozni a kölcsönös igazmondás határán

Hogy mi az őszinteség? Lassan már egyre nehezebb körbeírni, megfogalmazni. Talán valami olyasmi, aminek közöttünk kellene lennie folyamatosan. Jelen kellene lennie az emberi kapcsolatokban, a munkahelyi közösségben, a párkapcsolatban, a baráti kapcsolatban és természetesen az önmagunkkal való kapcsolatban is. Mark Twain szerint „az őszinteség a legszebb elvesztett művészet”. Napjainkban már inkább „udvariasak” vagyunk, nem pedig őszinték. Egy kávéra való meghívásra inkább udvariasan azt mondjuk, hogy „Hát, öhmhm, menjünk!”, holott nincs is kedvünk. Viszont a gesztusaink, mimikánk sokszor elárulnak minket. Sokszor elhallgatunk ezt-azt annak érdekében, hogy a partnerünket ne sértsük meg, hogy nehogy elveszítsük a társunkat. Holott épp azt kellene egymásban tisztelnünk, ha őszintén meg tudunk nyilvánítni egymás előtt. Sokszor elhangzik, hogy az „őszinteség néha fáj”, ugyanis általában nehéz szembenézünk valamivel, amit nem szeretnénk, amit elrontottunk, amit rosszul tettünk vagy mondtunk, viszont fájdalmas akkor is, amikor kiderül a füllentésünk. Egyszer minden kiderül, és akkor a társunk általában belénk vetett bizalom megrendül.

Egy őszinte kapcsolatban az őszinteség erény, nem pedig a sértődés forrása. Igazmondásunkkal kivívhatjuk magunknak a bizalmat, tiszteletet.

A diák-pedagógus kapcsolatnak is alappillére az őszinteség. A tanuló felnéz a tanítóra, aki példaértékű számára. Nem csupán az igényes megjelenéssel mutatunk példát a gyerekeknek, hanem a beszédünkkel is. A gyerekek elhiszik nekünk, hogy a tanórákon igaz, amikről beszélünk, amikre tanítjuk őket. Elhiszik, hogy miért kell megtanulni a szorzótáblát, miért fontos a helyesírás, viszont nem merül ki ennyiben a példamutatás az őszinteség terén. Számtalanszor akad olyan helyzet, olyan téma, amiben ha nem mondtunk igazat,

és kiderül a füllentés, a gyerek elveszti a belénk vetett bizalmát. Onnantól a kapcsolat is megváltozik negatív irányba. Ha mi elvárjuk a gyerekektől, hogy őszinték legyenek velünk szemben, akkor az igazmondásnak kölcsönösnek kell lennie.

A gyerekek már kicsi korban könnyen észreveszik, ha a felnőtt vagy társuk hazudott nekik, valamint könnyen ki is próbálják egyes helyzetekben a füllentés pillanatnyi előnyeit, amíg ki nem derül a turpisság. Aztán az évek során rájönnek, hogy az őszinteség sokszor fájdalmas, de a helyes út. Medveczky Kata pszichológus szerint nem tudjuk meg-

A gyerekek már kicsi korban könnyen észreveszik, ha a felnőtt vagy társuk hazudott nekik, valamint könnyen ki is próbálják egyes helyzetekben a füllentés pillanatnyi előnyeit, amíg ki nem derül a turpisság.

védni gyermekeinket a hazudozástól, de sokat tehetünk azzal, ha bátorítjuk az igazmondásra. Sok hazugság önvédelemből származik, legfőképp „fájdalomcsillapításként” csúsznak bele a hazugságba. A folyamatos beszélgetés az őszinteség fontosságáról meghozza az eredményt.

A kisiskolások már pontos magyarázatot tudnak adni arról, hogy mi a hazugság, mi az őszinteség, viszont a koruk és a szociális környezetük nagy hatással van erre a véleményre. A 3-6 évesek általában egyszerű gondolkodásmóddal rendelkeznek, és az őszinteséget jó dolognak tartják, a hazugságokat általában rossznak vagy gonosznak találják,

mivel ebben a korban az erkölcsi szempontok fejlődnek. A 7-12 évesek kezdenek érteni a hazugság és az őszinteség közötti különbséget. Az őszinteséget általában értékesnek tartják, mert segít az együttműködésben és az egészséges kapcsolatok fenntartásában.

7-8 éves diákjaimtól érdeklődtem az őszinteség- hazugság témájában. Kíváncsi voltam a véleményükre, tapasztalatukra.

Első kérdésem az volt, hogy mit gondolnak a hazugságról és az őszinteségről, mi a különbség a kettő között. Sokan kiválóan megfogalmazták, hogy a hazugság csúnya dolog, lehet, hogy pillanatnyilag előnyösnek tűnik, viszont ha végül kiderül, bajba kerülhetünk. Elveszíthetjük a társunk bizalmát általa, tehát nem éri meg hazudni. Az őszinteség sok gyerek szerint nagyon nehéz, mert azáltal is veszíthetünk el embereket. Sokan, ha igazat mondtunk, megsértődnek. Péter a következő példát hozta: „Volt, hogy a barátom kikérte a véleményemet egyik rajzáról. Elmondtam neki őszintén, hogy nem rajzol valami szépen, nem mindig lehet kivenni a rajzából, hogy az mit ábrázol. Erre ő megsértődött. Ha nekem mondtak volna ilyent, nekem is rosszul esett volna, de kicsi gondolkodás után lehet, hogy rájöttem volna, hogy ő csak őszinte volt velem. Ez fontos egy barátságban!” Anna szerint a felnőttek sokat hazudnak, nem őszinték. Ha valaki folyton hazudik, előbb-utóbb senki nem fog bízni benne, nem lesznek barátai.

Megkérdeztem a gyerekektől azt is, hogy volt-e, van-e, amikor ők is hazudtak vagy füllentettek. Villő levegővétel nélkül kezdte magyarázni, hogy a hazudozás és a füllentés nem ugyanaz. Az nagy bűn, ha valaki nagy dolgokat mond, ami nem igaz, a füllentés egy apró elhallgatás, egy apró hazugság. Szerinte, az csak egy apró füllentés, amikor azt mondja, hogy ott a matematikafüzete a táskában, közben pedig otthon felejtette.

Több gyerek is azt nyilatkozta, hogy néha-néha van, hogy füllent, aminek az az oka, hogy nem szeretne megszidódni, nem szeretne megsérteni valakit, el szeretné általa érni valamilyen célt. Ábel elmondta, hogy ő többször is füllentett, de általában kiderült az igazság. Ha kiderül, ha nem, lelkiismeret-furdalása van

Érdeklődtem arról is, hogy milyen lenne a világ, ha eltűnne a hazudozás, füllentés, mindenki mindig csak az igazat mondaná. Ágnes szerint sokkal jobb lenne a világ. Lehet, hogy kevesebb barátunk lenne, de azok igazak volnának. Azok, akik a céljaikat a hazugságokkal érik el, lehet, hogy szegényebbek

elérjük hazugságok nélkül. Akik hisznek Istenben, tudják, hogy Istennek mi a kérése, vágya, tanítása, és az szerint cselekszünk, Isten segít nekünk mindenben, megvéd minket a rossztól.”

Mindennap elcsenve a napból néhány percet, beszélgetünk a gyerekekkel a helyes viselkedésről, a pozitív tulajdonságokról, hogy egyes helyzetekben hogyan követhetjük Istent, ezáltal hogyan dönthetünk helyesen, így ez a téma sem állt távol a gyerekektől. Megszokták, hogy amiről az osztályon belül beszélünk, az ott is marad, valamint mivel én is őszintén elmondom a véleményemet, tapasztalataimat, és elfogadom, ha valakinek a véleménye eltér az enyémtől, bármikor bárki őszintén elmondhatja, amit gondol, mert nem kap cserébe szidást, lenézést vagy bármilyen hasonló negatív visszajelzést. Többen is elmondták, hogy volt alkalom, amikor rájöttek, hogy a szüleik valamiben hazudtak nekik. Ez borzasztó volt számukra, ugyanis, ha tőlük elvárt, hogy ne hazudjanak, füllentsenek, akkor ez kölcsönös kellene hogy legyen. Hirtelen erre az óriási őszinteségre elállt a szavam, nem tudtam mit is kellene mondjak, hogy az helyénvaló legyen. Végül megbeszéltük, hogy vannak olyan pillanatok az életben, amikor helytelenül döntünk, cselekszünk, végül megbánjuk. Az a fontos, hogy tanuljunk a hibáinkból, és egyes helytelen döntés előtt gondoljuk végig a következményeket. Biztos, hogy a felnőttek is rájönnek, hogy mi lett volna a helyes út, és tanulnak a hibájukból. Ha bármi fáj, rosszszulesik, de nem szeretnénk róla beszélni a szüleinkkel, vagy bárki mással, ott van Isten, akihez bármikor fordulhatunk, mert benne nyitott fülekre találunk.

A következtetéseket levonva úgy gondolom, hogy minden esetben fontos a szülők és az oktatók példamutatása, amely segíti a gyerekeket az őszinteség és a felelősségteljes kommunikáció értékének megértésében. Nyitott párbeszéd és az értékek átadása segíthet abban, hogy a gyerekek tisztában legyenek azzal, miért fontos az őszinteség és az egészséges kapcsolatok kialakítása.

A szerző a székelyudvarhelyi Orbán Balázs Általános iskola tanítónője.

MIHÁLY GYOPÁR-
HENRIETTA

gyopar186@gmail.com

A nagy lódtó. Münchhausen báró, a 18. században élt német katona sok irodalmi alkotás nagyotmondó fikatív főhősévé vált

utána. Nagyon szereti a szüleit, de van, hogy egy kicsit füllent. Tudja, hogy ez helytelen, így ha kiderül az igazság, bocsánatot is kér. Nyomban megkérdeztem tőle, hogy ha rosszul érzi magát, akkor miért füllent. Sokszor az apró hazugság által elkerül egy szidást, vagy ha azt mondja, hogy már megtanult mindent, akkor egy picit telefonozhat. Ilyenkor szerinte jó füllenteni.

lennének, viszont a szívük tiszta lenne. Ádám, aki nagyon hisz Istenben, a következőket mondta: „Isten hazugság nélküli világot szeretett volna nekünk, csak mi ezt elrontottuk. Így az lenne a fontos, hogy odafigyelve próbáljunk meg mindig igazat mondani akkor is, ha ez sokszor fájdalmas. Isten ebben a segítségünkre volna, és mellettünk állna, segítene, hogy a céljainkat, vágyainkat

Tízéves a szamosújvári Játék és Népi Hagyomány találkozó

Néptánc vagy játék? Játék vagy hagyományörzés? Ósdi vagy modern? Fejlesztő vagy fölösleges? Tanteremben való, vagy sem? A pedagógus dolga ez is? – számtalan kérdést tesznek fel szülők, pedagógusok, oktatásszervezők. A népi

dokumentálódunk, hogy élményszerűbb, de hiteles legyen az oktatott játék. Sok hasonló értékrendű pedagógussal találkozáva fogalmazódott meg bennünk az, hogy jó lenne valamiféle tapasztalatcsere. 2011 őszén szimpó-

Ekkor megfogalmazódott az ötlet, hogy lássuk csak előben hogyan játszószák a gyerekek e játékokat. A játéktalálkozót több célból hoztuk létre Rariga Imolával, a Téka Alapítvány munkatársával. Legfontosabb az, hogy a pedagó-

FOTÓK • FODOR EMŐKE

játék fontossága, helye, az oktatási partnerek szerepe és a pedagógusok segítése is lényeges szerepet töltött be a szamosújvári Játék és Népi Hagyomány elnevezésű játéktalálkozó első évtizedében.

Szamosújvár szórványtelepülés Kolozs megyében. 1993-ban alakult a Kaláka néptáncgyűttes, amelynek alapító tagjai között voltam én is. Az elején a társaság, a szórakozás miatt jártunk oda, majd fokozatosan tudatosult mindannyiunkban a népi kultúra értékének fontossága. Többen pedagógusi pályát választottunk – s tanítványaiknak örökítettük tovább ezen értékrendet.

2005-től a Téka Alapítvány keretében Prücskők játszóházát szerveztünk Katona Annamária kolléganőmmel, ahol hetente, majd időszakosan népi gyermekjáték, néptánc, kézművesség, hagyományok eljátszása tette színessé óvodások, kisiskolások és az őket kísérő szülők péntek délutánját. Természetesen végig az útkeresés jellemzett, képzéseket végeztünk, különféle forrásokból

ziumot szerveztünk Játék és Népi Hagyomány címmel, fórumot biztosítva a pedagógusoknak és publikációs lehetőséget biztosítva számukra. Nagyon sok jó ötletet ismertünk meg, digitális

Az elején a társaság, a szórakozás miatt jártunk oda, majd fokozatosan tudatosult mindannyiunkban a népi kultúra értékének fontossága. Többen pedagógusi pályát választottunk – s tanítványaiknak örökítettük tovább ezen értékrendet.

formában publikáltuk is, a tanfelügyelet támogatásának hiányában nem folytattuk.

gus megtanítsa a játékokat, másodlagos a színpadi bemutatása. A népi gyermekjáték presztízsének emelésével arra buzdítjuk a kollégákat, hogy majdnem minden iskolai-óvodai esemény esetében keresgélhetnek e kincsek közt.

Számos évtizeden tapasztaljuk az erőltetett népi csárdást kisgyerekcsoportok esetében, erre kerestünk alternatívát. Az óvónők közül mondták, hogy az óvodások kicsik még a népi gyermekjátékhoz, a tanítók azt, hogy már nagyok hozzá a gyerekek. Néhány pedagógus egyszerűen megoldotta, a nem értek én az ilyen népi dolgokhoz kijelentéssel.

2012-ben innen indultunk. Az évben ősszel, októberben zajlott az első játéktalálkozó, a szamosújvári művelődési házban, a Téka Alapítvány évadkezdő rendezvénysorozatának keretében. Az időpont nem volt a legjobb választás, főleg a pedagógusváltások esetében illetve kezdő évfolyamoknál. Következő évtől a nemzetközi néptáncfesztivál keretében, szombat délelőtt zajlik az

esemény, május közepén. 2014-től Kürti Andi egyedi logójával büszkélkedhetünk.

Megfogalmazódott az igény a kollégák részéről is, 2016-tól szinte minden évben a megyei vagy regionális versenynapokban szerepel a játéktalálkozó. Ősszel megírjuk a dokumentációt, majd leadjuk a tanfelügyelőségen, decemberben jelenik meg a naptár, mely alapján a kollégák igazolásait kiállíthatjuk. A rendezvény dokumentációját a Kemény Zsigmond Elméleti Líceum nevében adjuk le, a két intézmény között partnerség van.

A kollégák számára már januártól hirdetjük a játéktalálkozót, hiszen sok időbe telik egy előadás előkészítése. Folyamatosan lehet jelentkezni május elejéig. Átlagosan 12-13 csoport van jelen egy-egy rendezvényen, melyek fele helyi gyerekekből áll. Számos kolozsvári, marosvásárhelyi pedagógus visz-

óvodások és előkészítő osztályosok lakodalmas játéka.

Évről évre fejlődik a rendezvény s általa mi is. Legszenbetőbb a ruhatár. Míg eleinte táncos szoknya, közös póló volt gyakori, most már minden szamosújvári osztálynak, csoportnak saját fellépő ruhatára van. Sőt a pedagógusoknak is ugyanolyan mintájú szoknya van. Idén már az anyukákon is megjelentek a szép szoknyák, ünnep lett a fellépésből. Tematikáját tekintve láthatunk tanult játékok összefűzését, tematikus játékfűzéseket (libás, évszakos, évkörös), hagyomány feldolgozása (pünkösdi, húsvét, lakodalmas, vásáros), illetve volt már árnyjáték, mesedramatizálás népi játékkal, szülői mondókázás, irodalmi mű feldolgozása drámapedagógiai eszközökkel és népi gyermekjátékokkal. Minden évben sok kellemes meglepetés ér minket, hiszen egymást inspirálják a kollégák.

A produkciók után szakmai értékelésre kerül sor a pedagógusok számára, míg a gyerekek előadáson vesznek részt. A szakmai beszélgetést minden évben

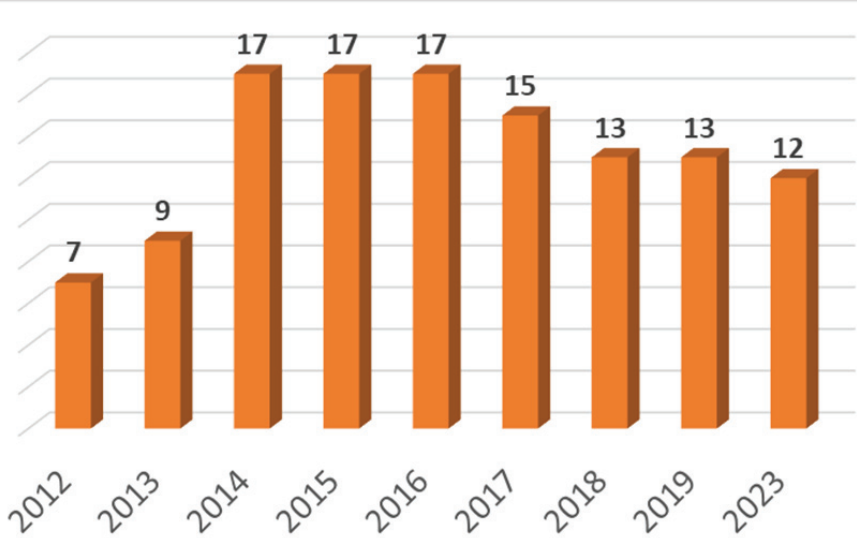

– Rusz Csilla (tanító, drámapedagógus). Indulástól az az elv, hogy minden évben más vezesse az értékelő beszélgetést, hiszen jó, ha több szempontot ismerünk meg, a népi játékokat számtalan módon beleépíthetjük a mindennapjainkba és ünnepeinkbe.

Folyamatosan lehet jelentkezni május elejéig. Átlagosan 12-13 csoport van jelen egy-egy rendezvényen, melyek fele helyi gyerekekből áll. Számos kolozsvári, marosvásárhelyi pedagógus visszajár hozzánk.

szjár hozzánk, osztálykirándulással, vonatozással teszi színesebbé a napot a gyerekek számára. Ahonnan érkeztek még csoportok: Szék, Válaszút, Visa, Dés, Négyfalu, Nagybánya, Tasnád, Mezőpanit, Balánbánya, Radnót.

Szamosújvár központjában felállított színpadon lépnek fel a gyerekcsoportok, a művelődési ház az esőhelyszín, melyet elég sokat használtunk. A műsorszám nagyjából 10 perces kell hogy legyen, és ajánlott a népviselet. A legjobb – sokak elmondása szerint –, hogy egész osztályok jöhetnek, végre nem kell szelektálni a legjobbakat, itt mindenki képességeinek megfelelő szerepet kaphat. Sőt szórványvidék lévén, több csoporttal is lehet színpadi produkciót létrehozni, nagyon szép példája volt idén a visai

más vezette: 2012 – Szalma Annamária (néprajzkutató), 2013 – Tálás Ágnes (néptáncoktató), 2014 – Bak Márta, Szabó Kinga (tanítók), 2015 – Benkő Éva (néptáncoktató), 2016 – Kiss Zsolt (néptáncoktató), 2017 – Both Zsuzsa (néptáncoktató), 2018 – Balatoni Kata (néptáncoktató, az így tedd rá módszer kidolgozója), 2019 – Gőbölös Gábor (néptáncoktató, drámapedagógus), 2023

A kapcsolati hálónk építése mellett számos képzésen vettünk részt és szerveztünk. Sokat ötleteltünk, tévedtünk, és számtalan pozitív megerősítést kaptunk. A következő 10 évben ezekből merítünk erőt. Szeretettel várunk Szamosújvárra!

A szerző tanítónő, néptáncoktató.

FODOR EMŐKE

A sűgás

Egy hirtelen fékezés miatt történt az összeütközés a zsúfolt városi nagy buszon, s hiába próbáltam visszabilenteni az egyensúlyomat, már zuhantam volna rá valakire, mikor egy erős kéz megragadta a karomat, és visszahúzott szorosan maga mellé, de én a tehetetlenségtől a lábára tapostam.

– Bocsánat, elnézést kérek – mondtam, mikor szembe találtam magam a kék szemekkel. Közel álltunk, s az erős fogástól furcsa érzés kerített hatalmába.

– Kicsibogdán, te vagy-e? – kérdezte a kopasz, velem egykorú kék szemű, mikor meghallotta a hangomat, s összeakadt a tekintetünk. Igent mondtam. A kék szemek egykori padtársamat, Becze Lacit hozták elé.

Ötven éve nem láttuk egymást. Azóta se szólított így senki. Kellett ez a nagy fékezés, hogy találkozzunk. Behozta a nagy dögjárgány a kedves emlékeket.

Becze az osztály fekete báránya volt, s a lányok féltek tőle, pedig nem volt verekedős, mint a hokisták. A zsögödiék, akik három kilométerről ingáztak, rajta kívül mind hokiztak, s olyan szinten, hogy később országos

– Kicsibogdán, ha kisednek, sűgjál, me ha nem, szűnetben letekerem az ütközővasaidot, érted-e?

bajnokok is lettek. Ők voltak a nagymenők, senki se mert csúfolkodni vagy kikezdeni velük, mert hazafelé megkapta a jutalmát. De a lányokat is állandóan csipkedték, csöcsörészték, azzal ijesztgettek, hogy „lecsavarják az ütközővasainkat”. Aki ezt az ütközővasas ijesztgetést elkezdte, vasutas családból származott.

Becze kemény falusi fiú volt, mindig álmos, istállószagú és barátságtalan. Nem járt semmilyen sportra, elég volt neki a gazdaságban a kaszasport s az

Régi emlékek. Ötven éve nem láttuk egymást, azóta se szólított így senki

állatok. Reggel hatkor kelt, ellátta az istállót, s csak azután jöhetett az iskolába. Nem volt verekedős, de ha megharagudott, csúful meresztgette a nagy kék szemeit, s vicsorgott a fogai között valami ijesztőt. Tanulni nem szeretett, jegyei éppen átmenők voltak.

Az akkori ültetési rend a kötelező pionírfeladat és a kölcsönös segítségnyújtás szellemében olyan volt, hogy minden jó tanuló mellé üljön egy gyenge vagy közepes. A jók segítsék a gyengéket, ismételjék együtt a leckéket a szünetekben. Hát nekem Becze jutott, a középső padsor második padjába egész hetedikre. Szabódtam volna, de a pionírfeladatnak nem lehetett ellent mondani, hát segítettem, amiben tudtam. Szünetekben lediktáltam a házi feladatot, megmargóztam s felcímkéztem a füzetait, hoztam neki könyvbörítőt, odaadtam a színes ceruzáimat, ha rajzolni kellett biológiából vagy földrajzból, a térképeket is átrajzoltam a füzetébe. A tízóráimmal is sokszor megkínáltam, s ha kisedték felelni, sűgtam neki készségesen, csak jó barátságban legyünk. Becze meg is volt

elégedve, de azért nem nagyon díjazta egy kis kedvességgel sem az odaadó pionír igyekezetemet. Elkönyvelte, hogy ez így neki jó, de attól még megmaradt szótlán, mogorva, visszahúzó padtársnak. Mikor a jegyei jobbak lettek, én is akkor lettem Kicsibogdán. Azután csak így szólított, de a távolságot azért tartottuk.

Úgy állt, hogy lásson, s én kissé oldalra fordulva az előtttem ülő háta mögött meghúzódva nagy száj-tátogtatással, de halkan sűgtam, hogy „szökij lá mervejő”.

Becze mindig álmos volt, sokszor el is aludt az órákon, főleg télen, mikor megkapta a meleg az osztályban. A takarító néni reggel korán már befűtött a nagy fehér csempekályhába, nagyszűnetben

mi kellett rakjunk rá még egy rendet, aztán egész nap kellemes meleg volt, s áradt a jó szurokszag.

Ahogy bejött a hidegből, alig ült le, már láttam, hogy laposakat pillant. A padra felkényökölve is tudott aludni úgy, hogy az egyik könyökét az enyémenek támasztotta, az állát pedig féloldalasan a másik kezével tartotta. Nekem az volt a feladatom, hogy ha a katedráról figyelnék, bökjem meg egy kicsit. Ez is jól ment, mindig résen voltam, csodálgattam, hogy így ülve is milyen hamar lekoppan.

A tanárnőnk dicsérni kezdte a segítségadást az osztályban. Ez a módszer

– Íme, milyen szépen megállják a helyüket a pionírok – dicsérték az osztályt a tanárok is. – Lám, lám, mit tesz az ültetési rend, a segítségadás.

másoknál is bevált, a gyengébb tanulók kezdtek jobb jegyeket kapni, Becze is majdnem mindenből javított.

– Íme, milyen szépen megállják a helyüket a pionírok – dicsérték az osztályt a tanárok is. – Lám, lám, mit tesz az ültetési rend, a segítségadás.

Már előtérbe került a jutalomkirándulás is, amikor hetedik végén kitört a baki franciaórán. Berecz tanárnő szigorúan vette a franciát. Minden óra elején kiejtésgyakorlatként kórusban ismételtette a szavakat. Mikor belépett az osztályba, már ezzel vártuk: „áxongráf, áxontegűű, áxonszirkonflex.” Racs-csoltunk kórusban nagy élvezettel és röhögtünk közben.

Aznapi egy munkásosztályról szóló verset kellett megtanulni. *Ce qu'il y a de merveilleux* – ez volt a címe. Három szakaszból állt, és arról szólt, hogy mi a csoda, nagy csoda a munkásosztály, vagy valami ilyesmi. Azt ismételtük Beczével kegyetlenül az óra előtti szünetben. Hangosan mondtuk együtt, de sehogy se tudta kiejteni a szavakat. A franciát utálta a legjobban.

– Kicsibogdán, ha kiszednek, súgjál, me ha nem, szünetben letekerem az ütközővasaidot, érted-e?

És kiszedték. Úgy állt, hogy lásson, s én kissé oldalra fordulva az előttem ülő háta mögött meghúzódva nagy szájtátogatással, de halkan súgtam, hogy „szökiljá lö mervejő”, Becze meg

Becze kemény falusi fiú volt, mindig álmos, istállószagú, és barátságatlan. Nem járt semmilyen sportra, elég volt neki a gazdaságban a kaszasport s az állatok.

mondta, hogy „Szökj le, mert medve jó”. Ez volt a csúcs. Ahogy kimondta, az osztályból akkora röhögés robbant ki, hogy a tanárnő sem bírta kacagás nélkül.

– Szökjél csak helyre, Becze, ez négyes – mondta. Visszafelé jövet, a

padba beültében viczorított egyet, s rám meresztette a szemeit. Én pedig, az „ütközővasaimra” való tekintettel csengetés előtt öt perccel kikérezkedtem a vécére, és késve jöttem be a következő órára is

– Ne félj, Kicsibogdán, nem bántlak, nem te vagy a hibás – mondta halkan, s szelíden megfogta a kezemet, mikor beültem a padba. Ez a szelíd arca jött vissza most is, amikor a buszban elkapott.

Leszállásig váltottunk pár szót, hogy ki merre járt, mit csinált az eltelt élet alatt. Elismert szakember volt egy gyárban, gyermekei odajártak, ahol tanítok. Nincsenek véletlenek, gondoltam. A busz a megállóhoz ért, Becze megélt, s leszállt. „Szökjél le, mert medve jó” – jutott eszembe, mikor visszaintett a járdáról.

BOGDÁN EMESE

bogdanemese@yahoo.com

Szameg, a medve

A Lea érkezése előtti 37 évemből rengeteg mindenről leszoktam, lemondtam az elmúlt nyolc évben. Olyan dolgokról, amelyek valamilyen formában az életem részei voltak, meghatároztak. A „rengeteg minden” mellett viszont van egy-két dolog, amely – úgy tűnik – tudattalanul is részem, mert úgy szocializálódtam, sokat gyakoroltam, használtam... és ez rendben is van így. Hiszen a szülővé válásban, úgy látom, az igazán csak fogas kérdés, hogy az ember mi mindenről mond le, tesz le tudatosan, mindezek érzékeny egyensúlyától függ például az is, hogy mekkora elégedetlenséget vetít vissza a gyermekre, miszerint „bezzeg, bezzeg”... Ezeknek igen nagy hányadához a gyermeknek nincs közvetlen köze, de úgy teszünk, mintha lenne. Később ezeket mesélheti a terápiás jellegű találkozókon az általa kiválasztott szakembernek, miszerint traumatizálták gyermekkorában, mert a szülei „miatta” váltak mássá, pedig dehogy...

De hogy visszakanyarodjunk a fennforgó medve bőréhez vagy magához a medvéhez... én arról például nem tudtam leszokni, hogy a feszültebb vagy „feszkösebb” (ahogy nevezni szoktam ezeket) helyzetekben el ne eresszek egy-egy, a nyomdafestékkal lazább kötelékben lévő, más szóval: csúnya kifejezést. Saját felmérésem skáláján úgyszólván „közepesen” csúnya dolgokat szoktam ilyenkor szólni ereszteni, amit úgy kell értelmezni, hogy nem az alvilági „csúfszájúságra” hasonlít a dolog, hiszen nem köztörvényként használom e „csúnyákat”, de nem is annyira szép, hogy egy, a mindenkor finom etikettnek vagy a kandeláberes szalonok világának megfelelő lenne.

Szóval, a leggyakrabban használt kifejezésem az, amikor – kínjában, keservében – az ember a medvét (a kárpáti barnát) vagy annak rokonát, a jegesmedvét explicit nemi jellegű tevékenységre buzdítja egyes szám harmadik személyben, pillanatnyilag nem lévén más ötlete saját sanyarú helyzete sarkalatos megoldására. Gyakoriságát

Mézesbödön és Ödön, a méhecske

• LEA RAIZAI

tekintve nem tartom aggasztónak a dolgot, mert amióta a felgyülemelő feszültséget sportolással – konkrétan: futással – ki tudom engedni, azóta a verbális feszültséglevezetés eléggé háttérbe szorult. Tény viszont az, hogy az aktív élet nem helyettesíti teljes egészében ezt, mert megvan a maga terápiás helye és szerepe az életemben. De erre visszatérek majd a későbbiekben...

Nyilván, a felvázolt helyzeteket súlyosbítani szokta az, ha a verbális „orvosláskor” jelen van a gyermek. Nálunk azonban annyival könnyebb az élet, hogy trónörökösnöm egyáltalán nem vevő az ilyen kifejezésekre. És ez már számtalanszor bebizonyosodott, szóvá is tette. Ilyen tekintetben igencsak biztonságban érzem magamat, miszerint nem örökítem át a „rossz példát”, másfelől minden egyes alkalommal meg is szoktuk beszélni, hogy „anya nem tévedhetetlen”, vannak neki rossz szokásai, amit „nem kell megtanulni”, főleg, hogy „te amúgy is más vagy”... És megfigyeltem, Lea nem is szokott ezekkel élni még akkor sem, amikor már nagyon ideges és nagyon hisztis...

Emlékszem, közös történelmünkben egyetlen olyan jelenet volt, amikor „visszahallottam” egy ilyen „fenséges” anyai és anyanyelvi fordulatot: Lea körülbelül másfél éves lehetett, amikor egy alkalommal, nagy sietve készítettem délben az ennivalóját, és turbós igyekezetemben a következő pillanatban ki is borítottam a földre a tányér értékes tartalmát. Segítségül csupán a „medvét” tudtam hívni, mert más élőlényhez nem nagyon tudtam fordulni akkor éppen... Azonban, amint hozzá láttam az étel ismételt, ezúttal szenvedős elkészítéséhez, ami nagy érvágás volt mind a Lea éhségét, mind a napi programunkat tekintve, hallom a gyermekemet, amint gurgulázó nevetés közben ismételtgeti egymás után háromszor is, hogy „batta meg a jegetmedve”. Mivel akkor még nagyon alapszintű önbi-zalom és éleslátás tulajdonosa voltam (jelenleg legalább fejlesztés alatt van mindkettő), tönkrementem hirtelen, hogy „na aztán, nem elég, hogy kiborítottam a kajáját, még csúnyára is tanítom a gyermekemet”. Pedig Lea ezt csak azért ismételtgette, mert akkor tanult beszélni, és a nyomatékosan kiejtett

szavakat fontosnak, ismételtetésre alkalmasnak ítélte. Utána ez már egyáltalán nem volt téma, mert megtalálta magának a magyar nyelv összes többi szavát és kifejezését...

Így jutottunk el napjainkhoz és barátunkhoz, Szameghez, a medvéhez... Hivatalos élő- és előfordulási helye a családi otthonunk. Főként viharosabb időkben szokott előbújni, és valamiféle kompromisszumos (mű)faji keveredést képvisel káromlásabb őse és egy lázárervinesebb, újszerűbb példány között. Nem mondom, hogy a szimpatikus medvének nevéből emitt hiányzó, elhagyott első szótagot nem szoktam halkabban vagy magamban kimondani, azonban Lea már tudja, hogy amikor megérkezik Szameg, a medve, akkor az anyja nem éppen a legnyugodtabb, nem a zen buddhizmus kelet-európai megtestesülése. Kedves, háziasított totemállatunk eljövetele azonban igencsak jótékony hatással van a család általános közérzetére. Utána már rátérhetünk a helyzet valódi megoldására. Mindez nem működik Szameg, a medve nélkül. Pedig már próbáltuk megszelídíteni a feskót különféle háziállatokkal: rúgta már a macska / a ló, stb. Nem működött... Ezekből mind hiányzott az a bizonyos süvítő, sziszegő „sz” betű, aminek mágikus hatása van, és egyszerűből elpárolog tőle a fölös gőz...

Nem szeretnék emitt terjedelmes védőbeszédet koncipálni 37 éves szocializációm különböző stációiról, azonban annyit itt elmondanék, hogy három olyan szakterületen dolgoztam ez idő alatt, amelyen a feszültség, a határidők és a villámgyorsan megoldandó krízishelyzetek igencsak napirenden voltak. Ezek keresztmetszetében megjelent a saját vérmérsékletem is, amelynek egyik fő kifejeződése a lobbanékonyság. Előnye: nem vagyok haragtartó, (társadalmi) hátránya: másodpercek töredéke alatt le kell vezetnem a fölös gőzt, feszültséget... Ezekre rálátva immáron tökéletesen be tudom határolni, meg tudom fogalmazni a most már közepes intenzitásúra szelídített káromkodások helyét és szerepét az életemben. Ezekről pedig nem mondom le (hacsak maguktól ki nem maradoznak). Nyilván számolok azzal, hogy a jelenség társadalmi elfogadottsága igencsak alacsony (ez nem jelenti egyben azt is, hogy a családi

tűzhelyek közelében nincs neki szentelt szárnyas oltár), azonban még mindig azt gondolom, hogy a saját szellemi egészségem fontosabb, mint az, hogy „a falu szája” mit gondol erről (szándékos képzavar: mert a „falú” általában nem annyira őszinte, hogy például egyenest nekem mondja el azt, amit gondol, mert akkor én is el tudnám mondani, hogy mit gondolok, és – urambocsá! – lenne belőle egy párbeszéd...)

Szende, a szelíd hercegnő

No, de ami a gyermeknevelést illeti: Leával minden hasonlóságunkat és különbségünket meg szoktuk beszélni. Ő például nagyon szereti a hosszú úszkálást különböző vizekben (én meg vagyok ezek nélkül is), a hosszú, természetes hajat (az enyém rövid, több színű), szeret kitartani végsőkéig egy döntés mellett (velem lehet tárgyalni, nekem lehet érvelni), szereti drámaian látni az apró bajokat (én ezeket „elviccelem”), fűszerek nélkül enni az ételeket (én mindenbe teszek legalább háromfélét), a csendes, harmonikus zenét (az én kedvenceim között akad bőven keményebb rock) és a szép, árnyalt, sokszínű beszédet (az árnyaltat én is, a sokszínűt kissé árnyaltabban értelmezem). Az ilyen egyeztetéseknek nagyon sok hasznát látom az életünkben, és bátorítom is, hogy kibeszéljük a hasonlóságainkat és

különbségeinket, mert ugyanezek megjelennek a gondolkodásában is. Úgyiszlólván: építik az egyéniségét.

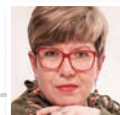
Azt már elmagyaráztam Leámnak többször, hogy nem „mindenáron” kell másnak lenni, (hozzáteszem: eljön ez az idő is...) És azt is, hogy alapvetően a máságunk az, ami nélkül mi nem lennénk mi. Sem én, sem ő. És akkor itt jön be a képbe ismét Szameg, a medve, aki az én kedvenc háziállatom, Lea pedig

elfogadja, hogy néha-néha megjelenik. Immáron ő is megkedvelte, mert érzi, hogy ezúttal a kompromisszumosabb oldala hozzá tartozik, a kompromisszummentes pedig az anyjához...

Mindamellet, hogy jókat szoktunk nevetni rajta, Szameg, a medve pedagógiai hasznát is hoz. Éspedig azt illusztrálja, hogy vannak helyzetek, amelyekben nem a teljes önfeladás jelenti a járható utat, hanem egy olyasmi, amiben két ember megtalálja a maga kis szeletét, amelytől úgy érzi, hogy ő még mindig önmaga maradhat, miközben beleadott valamit a közösbe is...

BARTHA RÉKA

bartha.reka.emese@gmail.com

Személyiségfejlesztés és csapatépítés a drámapedagógián keresztül

A drámapedagógiának sajátos módszer-együttesnek az alkalmazását ismerhet-tek meg a sepsiszentgyörgyi Hófehérke Napköziotthon pedagógusai. A képzésen szó esett az alkalmazási lehetőségekről a személyiségfejlesztés, csapatépítés és nevelés területén. Mi, pedagógusok november folyamán 25 órás továbbképzésen vettünk részt Prezmer Boglárka drámapedagógus vezetésével. A

való megfelelés közepette kiemelten fontosnak tartjuk odafigyelni önmagunk, kollégáink lelki, mentális egészségére, kiegyensúlyozottságára. A képzés révén lehetőséget szerettünk volna teremteni kollégáinknak a minőségi együttlétre, tartalmas időtöltésre, feltöltődésre. Cé- lunk volt erősíteni a pozitív szervezeti kultúrát az intézményen belül, hozzájárulva ezáltal egy elkötelezett, motivált intézményi közösség fenntartásához.

A közelgő év végi hajrában fáradtan, de kíváncsian, az együttlét igényével érkezünk mindannyian a négy alkalommal szervezett programra. Prezmer Boglárka vezetésével betekintést nyer- hettünk a drámapedagógia világába, kipróbálhattunk, át- és megélhettünk számos szívet-lelket melengető, mély érzéseket is megszólaltató játékot. Si- került olyan tapasztalatokra szert ten- nünk, amelyek nagymértékben segítik a közösséggel való együttműködést, a közösségbe való beépülést. A jókedv, nevetés, aktív, közreműködő részvétel jellemezte mindenik találko- zót, amelyről lélekben felfrissülve, feltöltőd- ve, közösségi élményekkel gazdagodva térhettünk haza.

Meggyőződésünk, hogy a képzésen való részvétel pozitív hatással lesz az egész közösség életére, ugyanakkor az

oktató nevelő munka minőségére is. Erősödni fog a közösségen belüli ko- hézió, összetartozás érzése, javulni fog kommunikáció minősége, a konfliktu- sok kezelésének, megoldásának képes- sége. A képzés során megismert játékok az óvodáskorú gyermekek életkori sa-

A fiktív világon belül ugyanakkor valós prob- lémákkal találkozunk, s ezekből a találkozásból valós tudásra és tapaszta- latra tesznek szert.

játosságainak megfelelően hatékonyan beépíthetőek a mindennapos oktató- nevelő tevékenységbe, ezáltal jelentős fejlődés várható el a gyermekek kom- munikációs, szociális képességeinek fejlődésén belül is.

A szerzők a sepsiszentgyörgyi Hófehér- ke Napköziotthon óvónői.

**GÁSPÁR TÍMEA ENIKŐ
ÉS SALA ANNA MÁRIA**

A jókedv, nevetés, aktív, közreműködő részvétel jel- lemezte mindenik találko- zót, amelyekről lélekben felfrissülve, feltöltődve, kö- zösségi élményekkel gaz- dagodva térhettünk haza.

színház-dráma-nevelés terület peda- gógiai összefüggéseinek élményszerű megismerését célzó programot a Hófe- hérke Alapítvány szervezésében, Sep- sistentgyörgy önkormányzatának tá- mogatásával sikerült megvalósítani.

A mai, egyre inkább digitalizált világ- ban, a folyamatosan változó oktatási rend- szer által támasztott követelményeknek

A művészetpedagógiai módszeregyüttes

A drámapedagógia a pedagógiai gyakorlat különböző színte- rein és szintjein alkalmazott dramatikus pedagógiai eljárások gyűjtőneve magyar nyelvterületen. Az elnevezés különbö- ző volta más nyelveken egyben koncepcionális különbségekre és lényeges eltérésekre is utal: német nyelvterületen például a Theaterpädagogik elnevezés ismert, angol nyelvterületen a Drama in Education mellett a Theatre in Education is elterjedt, de többnyire csak drama néven emlegetik. Annak ellenére, hogy magyarországi szakemberei többnyire pedagógiaként, némely meghatározása szerint pedig ezen belül is reformpedagógiai irányzatként határozzák meg, a publikációk jelentős hányadában módszerként, művészetpedagógiai módszeregyüttesként jelenik

meg. Valamennyi megközelítésmód megegyezik azonban abban, hogy középpontjában a cselekvésen, ezen belül is elsősorban a dramatikus cselekvésen keresztül megvalósuló tanulás áll. Ka- posi László definíciója szerint a dráma olyan csoportos játékte- vékenység, amelynek során a résztvevők képzeletbeli (fiktív) vi- lágot építenek fel, majd ebbe a képzeletbeli világba szereplőként vonódnak be. A fiktív világon belül ugyanakkor valós problémák- kal találkozunk, s ezekből a találkozásból valós tudásra és ta- pasztalatra tesznek szert. Annak ellenére azonban, hogy dráma a színház eszköztárát alkalmazza, a drámapedagógiai tevékenység a nevelés folyamatát hangsúlyozza, amelynek nem feltétlen ve- lejárója a résztvevők által közönség előtt bemutatott előadás.

Regemondó verseny Vajdaszentiványon

A Maros Megyei Tanfelügyelőség megbízásából február 3-án megrendezett megyei szintű regemondó versenyen Erdély több mint tizennyolc településének huszonkét iskolájából vettek részt kisdíákok a rendezvény otthonául szolgáló Vajdaszentiványi Általános Iskolában. A versenyt Nagy Erika, az iskola igazgatója nyitotta meg, üdvözölte Fejes Réka szaktanfelügyelőt, megköszönvén munkáját a verseny létrejöttében. A rangos verseny jó hangulatáról a vajdaszentiványi Kis- és Nagy-Pitypang néptáncscsoport (Simon Szabolcs táncoktató) gondoskodott. Annak zökkenőmentes lebonyolítását, játékosságát, a gyermekek Mátyás király udvarába való csalogatását Nagy Erika tanítónő végezte. Bárdosi Ilona, a verseny megálmodója szavaival élve „őseink vagyona, múltja, öröme, bánata, szenvedése, kivirágzása, nemzeti büszkesége, halált megvető félelme, gyászos napjaink megszámlálhatatlansága” nem merült feledésbe, ugyanis huszonkét tanuló éltette tovább e nemzet történelmi gyöngyszemeit az utókor számára. Magyar mondák, legendák keltek életre a harmadikosok előadásában. Kifejezően, megfelelő szövegtudással, érzelmi átéléssel, helyes kiejtéssel próbáltak megfelelni a verseny követelményeinek. Hosszas taps volt a jutalma minden kisiskolás regemondónak. Ezért a bíráló bizottságnak nem volt könnyű dolga. A versenyen négy tanító – Bárdosi Ilona nyugalmazott tanítónő, Bocskay Eszter (Deák Farkas Általános Iskola, Nyárádszereda), Szövérfi Emese (Serafim Duicu Általános Iskola, Marosvásárhely), Szabados Levente (Marosszentkirályi Általános Iskola) és Deák Helénke-Melinda (Vajdaszentiványi Általános Iskola) magyar szakos tanár bírálta a résztvevőket.

A két részben lezajlott regemondás után a következő eredmény született: **I. hely:** Márton Hanna Tamara (Romulus Guga Általános Iskola, Marosvásárhely, tanító Kacsó Tünde) és Pap Abigél-Blanka (Vajdaszentiványi Általános Iskola, tanító Nagy Erika); **II. hely:** Mezei Júlia (marosvásárhelyi Európa Általános Iskola, tanító Máté Emese) és Gábor Edera (Szent György Technológiai Líceum, Erdőszentgyörgy, tanító Ambrus Emese); **III. hely:** Kilyén Ádám (Ákosfalvi Általános Iskola, tanító Nagy Timea) és Ceclan Emma (Gyulakutai Általános Iskola, tanító Szabó Irén Gyöngyi). Ez a hat tanuló fogja képviselni a a körzeti iskolákat a Marosvásárhelyen megrendezendő regionális szakaszon. Gratulálunk továbbá a dicséretben részesült tanulóknak is: Dániel János (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely, tanító Sükei Mária); Kiss Kriszta-Klaudia (Al. Ioan Cuza Általános Iskola, Marosvásárhely, tanító Toth Imola Erzsébet); Bessenyei Dóra Szidónia (Traian Általános Iskola, Dicsőszentmárton, tanító Székely-Varga Béla); Dobai Kitty Mikold (Apafi Mihály Általános Iskola, Nagygyerme, tanító Jenei-Szenner Emőke-Szende),

Csepán Anna-Johanna (Marosvásárhelyi Református Kolégium, tanító Barabási Hajnal).

De minden egyes résztvevőnek nagy taps jár, hiszen bebizonyították, hogy él még tanulóinkban a szép szó iránti szeretet: Pécsi Flora Vivienn (Göcsi Elemi Iskola, tanító Pap Enikő); Hajdú Petra-Márta (Székelyvécei Általános Iskola, tanító Györfi Melinda); Engel Ida (Marosvásárhelyi Művészeti Kolégium, tanító Nagy Edit); Német Erika-Tímea (1. Számú Általános Iskola, Marosludas, tanító Ambrus Melinda); Gábor Eszter (Teleki Domokos Általános Iskola, Gernyeszeg, tanító Szabó Kinga); Dénes Laura-Anasztázia (Székelyvajai Elemi Iskola, tanító Szabó Emilia); Biró Petra Vivien (Disznajói Elemi Iskola, tanító Zsigmond Tünde); Csiki Zselyke Leila (Sámuel József Általános Iskola, Kend, tanító Demeter Izabella); Moga Adrienn (Dr. Nyulas Ferenc Általános Iskola, Nyárádremete, tanító Lokodi Melinda); Barabás Olivér-Márk (Török János Általános Iskola, Balavásár, tanító Vajda József Attila); Csegedi-Zolyomi Antónia Krisztina (Adorjáni Károly Általános Iskola, Marossárpatak, tanító Forika Kinga). A versenyen mindenki nyertes volt: versenyzők, szervezők, szülők egyaránt. Nemcsak a gyerekek, hanem a jelen levő felnőtt közönség is kellemesen szórakozott, a kis előadók többek között az *Akkor szép az erdő, mikor zöld* című népdalt elevenítették fel, valamint szentiványi táncok emelték a verseny hangulatát. Köszönjük a sok szép regét. A felkészítő pedagógusoknak jó munkát, kitartást kívánunk.

A szerző Vajdaszentiványon oktató magyartanár.

DEÁK HELÉNKE-MELINDA

Eljuttatni a gyereket az olvasás öröméhez

A Benedek Elek meséjének címét viselő, Szélike királykisasszony című mesepályázat ünnepélyes díjátadóját tartották január 26-án az Apáczai Csere János pedagógusok házában Csíkszeredában. A verseny fő célja az olvasóvá nevelés volt, az olvasás népszerűsítése különböző módszerek által. A pályázat három felhívást tartalmazott: 1. Az én olvasónaplóm és kedvenc mesehősöm (olvasónapló-készítés, saját meseírás, rajzok készítése), 2. Az én bábfigurám, bábkészítés, 3. Az én mesém, mesemondás.

A szakmai zsűri 341 csodálatos munkát bíralt el. A zsűri tagjai: Szántó Bíborka egyetemi tanár, Bende Zsuzsa bábszínész, Kürti Andrea illusztrátor, Gutenberg Kiadó Csíkszereda.

Az eredményhirdetésen körülbelül 300 gyermek, 60 pedagógus és sok szülő várakozott izgatottan. A program fő szervezője Ajka Márdirosz köszöntötte a megjelenteket, és örömmel jelentette be, hogy milyen sok gyereket sikerült megmozgatni ezen a Benedek Elek meseje által ihletett versenyen.

Ferenc Salamon Alpár, a pedagógusház vezetője nem tudott jelen lenni a díjátadón, de videókapcsoláson keresztül szólt a gyerekekhez, pedagógusokhoz, kifejezve, mekkora öröm számára is, hogy ennyi gyerek bekapcsolódott a meseolvasásba. Ezután Az én olvasónaplóm és kedvenc mesehősöm felhívás kiértékelése következett Szántó Bíborka egyetemi tanár tolmácsolásában. Méltatta a pontos, esztétikus, eredeti, fantázia-dús alkotásokat, majd átadta a díjakat.

A Tréfás mesém az olvasónaplóban kiértékelésekor a dobogós gyerekek rövid tréfás meséiket olvasták fel, majd őket is díjazták. Ez volt a díjátadó egyik legizgalmasabb mozzanata.

A Rajzok, illusztrációk az olvasónaplóban című részben Kürti Andrea illusztrátor méltatta a rajzokat, és átadta a díjakat. Majd rövid szünet után a bábfigurákat díjazták a következő témákban: az én bábfigurám, az én Szélike-bábom,

egyedi anyaghasználatból készült bábok, asztali bábok. Nagyon sok különleges báb készült Benedek Elek szereplőiről érdekesebbnél érdekesebb technikákkal, a legtöbb közülük Szélike királykisasszonyt mintázta, de rengeteg állatfigura is született, a legérdekesebbek a „gömböcök” voltak.

Következett „az én mesém” felhívás kiértékelése. Szántó Bíborka beszélt a mesemondás kritériumairól, a mesemondó gyerekekről és arról, hogy milyen jó élmény volt végighallgatni a sok szép mesét. A díjazott gyerekek elmondták meséiket.

Zetelakáról Sánduly Márk 1. A osztályos tanuló második díjban részesült a Pityipalkó című mesével, Sándor Anna ugyancsak 1. A osztályos tanuló dicséretben részesült az *Aranytojó madár* című mesével. Mindkettőjüket jómagam készítettem fel. A program nagyvonalú és önzetlen támogatója a Gutenberg kiadó és a Gutenberg könyvesbolt volt. Az ő ajándékaiknak örvendhetek a mesepályázatban részt vevő gyerekek.

A szerző a zetelaki Dr. P. Boros Fortunát Elméleti Líceum tanítónője.

NAGY ÉVA

Kultúra-értékmentőket, pedagógust is díjaztak Máramarosban

A magyar kultúra napi ünnepség keretében január 20-án kiosztották az RMDSZ Máramaros megyei szervezete által alapított Hollósy-díjat. A máramarosszigeti rendezvényen Pintér Zsolt úgy fogalmazott: a kulturális örökség szorosan hozzákapszódik a magyar léthez, ami egyszerre büszkeséggel és reménnyel tölti el az embert. Az RMDSZ Máramaros megyei szervezetének elnöke szerint gazdag irodalmunk, amely Kölcsey Ferencről egész Kovács András Ferencig terjed, csak egy példa azon kincseink közül, amelyek mindennap táplálnak bennünket.

A Maszol.ro portál által idézett beszédében hangsúlyozta a magyar kultúra egyetemességét, ahol Makovecz Imre építészeti nyelvezete Pozsonytól Szabadkáig ugyanazt jelenti, Hollósy Simon pedig Máramarosszigeten, Nagybányán, Kistécsőn, Budapesten és Münchenben is ugyanaz. „A magyar kulturális örökségünk nemcsak nekünk, magyaroknak, hanem az egész világnak ajándék, amelynek értékeit mindennap hordozzuk magunkban és megosztjuk másokkal” – magyarázta Pintér Zsolt.

Demeter Katalin konzul ünnepi köszöntőjében a magyar kultúra olyan nagyjait emelte ki, akik Máramarosszigeten látták meg a napvilágot: Leőwey Klára pedagógus, Prielle Kornélia színésznő és Hollósy Simon festőművész, valamint azokat, akik folyamatosan formálták a magyar kultúrát, és ez szilárd pontot jelentett az életükben.

A díjat tavaly alapították és Hollósy Simon festőművészről nevezték el, aki Máramarosszigeten született 1857-ben, majd Nagybányán alapította meg a világhírű festőtelepet. Létrehozói azzal indokolják a díj elnevezését, hogy Hollósy Simon személye az, ami összeköti a megye két történelmi régióját: Nagybánya vidékét és a történelmi Máramarost.

Oktatás kategóriában elismerésben részesítették Molnár Juditot a máramarosi magyar oktatás és közösségszervezés területén kifejtett példamutató munkájáért. Molnár Judit 42 éven keresztül a domokosi Benkő Ferenc Általános Iskola tanítónője volt, 2006-tól kezdődően egészen nyugdíjba vonulásáig a tanintézet igazgatója. Ebben az időszakban sikerült kiharcolnia, hogy

Oktatás kategóriában elismerésben részesítették Molnár Juditot a máramarosi magyar oktatás és közösségszervezés területén kifejtett példamutató munkájáért. Molnár Judit 42 éven keresztül a domokosi Benkő Ferenc Általános Iskola tanítónője volt, 2006-tól kezdődően egészen nyugdíjba vonulásáig a tanintézet igazgatója.

az iskola megmaradjon önálló magyar oktatási intézményként. 1990 után színjátszó csoportot vezetett, és tanítja a Szivárvány néptáncscsoportot.

Társadalomszervezés kategóriában díjazták az Aknasugatagi Idősek Klubját a helyi magyar szóránközség identitásának és értékeinek megőrzéséért. Több mint egy évtizeddel ezelőtt helytörténeti múzeumot hoztak létre Aknasugatagon, ahol a látogatók betekintést nyerhetnek többek között a település bányász múltjába. Emellett emlékoszlopot állítottak az I. és II. világháborúban elesett helyi hősök emlékére azzal a céllal, hogy ébren tartsák

a kollektív emlékezetet. Az emlékoszlopot 2023 novemberében sikerült felújítaniuk a Communitas Alapítvány támogatásával, amivel régi vágya teljesült a helyi magyar közösségnek.

Közművelődés kategóriában jutalmazták Nagy Lajost a monói magyar kulturális élet területén végzett kiemelkedő és példamutató munkájáért. 2016-ban asszonykórúst szervezett, az előadott népdalkincseket pedig könyvben is közzétették. A monói fiatalokkal színjátszó csoportot, táncgyűst szervezett, akik állandó meghívottjai a helyi magyar közösség rendezvényeinek. 2023-ban Monó adott otthont a partiumi búzaösszeöntő ünnepségnek, amelynek kulturális részét ő állította össze.

Ifjúság kategóriában a nagybányai születésű Várady Csongort díjazták, a helyi ifjúsági élet szervezéséért és az önkéntesség területén tett kiemelkedő eredményeiért. 2007 óta részt vesz a Főtér Fesztivál – Nagybányai Magyar Napok szervezésében és lebonyolításában, ahol főleg iskolások és fiatalok számára rendez programokat. Öt éve egyesületet alapított, ahol csapatával előadásokat szervez, ismeretterjesztő videókat készít, fiatalokat megszólító blogot működtet.

Értéktörő és értéktörő munkásságáért alkotói kategóriában elismerésben részesítették Zolopcsuk Pál Róbertet, aki 26 éve rajzot tanít a máramarosszigeti kulturális központban működő művészeti iskolában. Ezenkívül grafikus, festőművész, valamint helytörténész. Máramarosszigeten született, városához hűen ragaszkodik, bevallása szerint soha nem költözne el innen. 2006-ban megjelent a *Máramarossziget* című könyve, amely referenciájú lett sokak számára.

B. L. J.

Múzsák és erények

A mi iskolánk a legjobb hagyományok őre. Musis et virtutibus, ez áll a kapu fölött, amin reggel nyolc előtt belépünk. Nyolc után nem lépünk be, rendes diák nem késik, majd szünetben beszlisszol valahogy, miközben fölötte pirulnak múzsák és erények.

Én is pirulok. Kézimunkaórán körzöt találtam a műzsakirajz-terem egyik padján. Mámorosan keringőztem vele a padsorok között. Ildikó néni megkérdezte, mi van velem. Gyönyörű szép körzöt találtam, mondtam. Adjam oda, mondta. És máskor, ha találok valamit, ugyanezt tegyem, különben lopásnak hívják.

És anya mondta neki, hogy nem hazudtam, tényleg egyetlen harisnyám van. Úgyhogy most már az osztályban az összes szülő tudja, mi nálunk a nagy harisnyahelyzet.

Kérdezte az oszi, mit keresek nadrággal az iskolában. Amikor meg lett mondva, hogy a lányoknak harisnya a kötelező viselet. Mi vagyunk a múzsák, a múzsák szoknyában libegnek, rendes nő nem visel nadrágot. Nem mondtam, hogy Marlene Dietrich meg Greta Garbo nadrágban a legszebb, kik múzsák, ha ők nem?

Nem tudtam harisnyában jönni, mondtam. Reggel egyetlen harisnyám a szennyeskosárban szomorkodott, muszáj volt nadrágba bújni az időjárásra való tekintettel. Is. Az oszi csúnyán nézett, szemében véstesen villogtak az erények, és aznap földrajzórán hallgattak a múzsák.

Anya mesélte otthon a konyhában a soron következő szülői értekezlet után, hogy képzeljem el, mindenki előtt azt mondta az oszi. Hogy én azt

„Hogy én azt hazudtam, egyetlen harisnyám van. És anya mondta neki, hogy nem hazudtam, tényleg egyetlen harisnyám van.”

hazudtam, egyetlen harisnyám van. És anya mondta neki, hogy nem hazudtam, tényleg egyetlen harisnyám van. Úgyhogy most már az osztályban az összes szülő tudja, mi nálunk a nagy harisnyahelyzet.

Rendes anyától, hogy bevállalta az igazat. Nem ijedt meg. Én sem ijedek meg, amikor meg kell mondani nekik az igazat. Mindig megmondom. Persze, ők nem úgy hívják. Ők apával ketten úgy hívják, szemtelen vagyok. Most akkor ő is szemtelen volt az oszival. Ez az igazi erény!

Sajátosan kezelik az igazság ügyét a nagyok. Hiába virítanak a főbejárat fölött a múzsák és erények, ha Gyula bácsi a gallérjánál fogva a fogásra akasztja Kleint. Amikor röhög. Hiszen Klein egyszerűen csak őszinte. Nagyon nehéz nem röhögni, amikor röhögni kell.

Ez a legrosszabb a suliban. Hallgatni, amikor mondanál, mondani, amikor hallgatnál, nem röhögni el magad, amikor valami nagyon vicces, és nem bögni el magad, amikor remeg a gyomrod. Mintha mindig az

ellenkezőjét kellene csinálni annak, amit éppen érzel. Hát erre való a múzsák és erények?

Egy nagy pofont is bezsebeltem az osztól, mert almát rágcsáltam, míg ő még Afrika folyóiról magyarázott. Én voltam a pimasz, a neveletlen. Felnőtt jelenlétében nem eszünk. De a szünet a diáké, nem? Kicsengettek, s nálunk még hömpölyögtek Afrika folyói. Akkor most őszintén, kinek volt igaza?

Mindenki azt hiszi, neki van igaza. A suliban is meg otthon is dagadó kebelrel, fehér lepelben vonulnak a felnőttek igazuk teljes tudatában, mi pedig ott kushadunk a padban, sarokban, ebédlőasztal alatt, és az az igazság, hogy nagyon rosszul áll a múzsák és erények szénája. Hiába a legjobb hagyományok őre a mi iskolánk. Bennünket nem tud megőrizni.

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com

Több mint 35 ezer romániai fiatal tanul külföldi egyetemeken

Több mint 35 ezer romániai fiatal döntött úgy, hogy nem idehaza, hanem valahol Nyugaton szerez diplomát – írja a Ziarul Financiarra hivatkozva a Maszol. „Évente 3-5 ezer fiatal megy külföldre. A legnépszerűbb szakok a közgazdaságtan, a nemzetközi kapcsolatok és az informatika” – nyilatkozta Ștefan Țăpescu, a külföldi felsőfokú tanulmányokkal kapcsolatos tanácsadásra szakosodott Youni alapítója és vezérigazgatója. Állítása szerint a hazai fiatalok körében az Egyesült Államok egyetemei örvendenek a legnagyobb népszerűségnek, de sokan választanak német, olasz, spanyol és francia felsőfokú oktatási intézményeket is. Az utóbbi időben egyre többen Ausztrál, Japán és Dél-Koreai egyetemekre is jelentkeztek romániai hallgatók. A tandíj tekintetében hatalmas különbségek vannak a külföldi egyetemek között, mondja Țăpescu. A legdrágábbak az amerikaiak, ahol az alapképzésen általában 10-60 ezer dollár az éves tandíj, de van, ahol ennél is több. Németországban a legtöbb egyetem ingyenes az uniós hallgatók számára, csupán egy 100-400 eurós félévi adminisztrációs díjat kell fizetni. Hollandia drágább, ott 2 ezer euró körül van az éves tandíj. Nyugat-Európában egy egyetemi hallgató megélhetése havi 1000-1500 euróba kerül. Țăpescu szerint Romániának ösztöndíjrendszert kellene kidolgoznia azon fiatalok számára, akik külföldön akarnak továbbtanulni. Az ösztöndíj fejében a kedvezményezetteknek vállalnák, hogy a diploma megszerzése után bizonyos ideig az országban dolgoznak. Elmondása szerint egy ilyen rendszert működtet Kazahsztán nagyon jó eredménnyel.

Ösztöndíj nagycsaládból származó diákoknak

Nagycsaládból származó, otthonuktól távol tanuló középiskolás és szakiskolás diákok, egyetemisták számára hirdetett ösztöndíjat a Tündérvár Székely Nagycsaládosok Egyesülete, a támogatást február 9-ig lehetett igényelni. Eddig több mint 70 pályázó nyújtotta be igényét az ösztöndíjra, ami azt jelenti, hogy máris túllépték az e célra fordítható keretet – mondta el a Székelyhonnak Fülöp Csaba,

a Tündérvár egyesület elnöke. Hozzátette, „versenyhelyzet” van, így továbbra is pályázhatnak az egyesület honlapján található feltételekkel azok a minimum háromgyermekes családból származó, nappali tagozaton, magyar nyelven tanuló fiatalok, akik nem a lakóhelyükön járnak valamely oktatási intézménybe. Egyetemistáknak egy tanévre 1500 lejt utalnak két részletben, középiskolásokat pedig hasonló módon 750 lejjel támogat az egyesület egy svájci magyar támogatói csoportnak köszönhetően. A kovásznai székhelyű Tündérvár egyesület programjába egész Székelyföldről várják a jelentkezőket: jelenleg 109 tagcsaládot számlálnak, eddig legtöbben Orbaiszékről és Erdővidékről, ezenkívül Sepsi- és Kézdiszékről csatlakoztak, többen vannak Csíkszereda, Udvarhely környékéről, valamint Gyergyószékről és a Nyárádmentéről is.

Kiszámolták, mennyibe kerül gyereket nevelni Romániában

Évszázados negatív rekordok dőlnek meg Romániában – és a nyugati világ más országaiban is – a születések száma terén. Ennek a negatív tendenciának egyik oka lehet a gyermekneveléssel járó magas költségek, melyekről egyesek úgy gondolhatják, már „nem férnek bele” a magas igényű modern életvitellel járó kiadásokba. Egy kolozsvári alapítású családbarát portál statisztikai adatokat használva kiszámolta, ma konkrétan mire számíthatunk: mennyit kell költenünk első és második gyermekünkre felnőtté válásukig – olvasható a Krónikaonline-on. A ClubulCopiilor.ro honlap elemzése szerint 2023 első félévében valamivel több mint 73 ezer gyermek született Romániában, ami csaknem másfél évszázados negatív rekordot jelent. Mindez az egyre mélyülő demográfiai válság következménye, amely egyes szakemberek szerint az egyik legsúlyosabb krízis, amivel az ország szembesül. De a probléma az egész nyugati világra jellemző. Olyannyira, hogy 2021-ben az európai átlag szerint 1,53 élve születés jutott egy anyára, aminél azért Románia jobban teljesít 1,81-es átlaggal. Az elemzésben kifejtik, szakemberek szerint a születésszám visszaesése több okkal magyarázható: a nők iskolázottságának, a szakmai

karriert választók számának növekedése, a könnyebb hozzáférés a fogamzásgátlókhoz, a családtervezés elterjedése, a gazdasági fejlődés eredményeképpen megváltozott életstílus. Az életszínvonal-növekedés nagyobb kiadásokkal jár, illetve magasabb elvárásokkal, melyeket saját és gyermekeink életminősége irányában támasztunk. Éppen ezért a nagyobb családokat tervezők úgy gondolhatják, a több gyerek anyagi kihívást jelent. A ClubulCopiilor.ro portál utóbbiból kiindulva arra vállalkozott, kiszámolja, mennyibe kerülhet városi környezetben az első, illetve a második gyermek felnevelése születésüktől fogva egészen 19 éves korukig, tehát ameddig befejezik középiskolai tanulmányaikat. Munkájuk során a minimális szükségletek biztosítását vették alapul, mégpedig egy korábbi kutatást segítségül hívva, amelyet az Életminőséget Kutató Intézet (ICCV) és a Syndex Románia készített 2018-ban, az alapvető fogyasztói igényeket és költségeit vizsgálva 11 fejezetben, 226 szempont szerint. Ezek lakhatási, étkeztetési, ruházkodási, társadalmi beilleszkedési, oktatási, higiéniai, háztartási, vakációs, közlekedési és kommunikációs költségekre egyaránt kitérnek. Az adatokat azóta évente frissítik. Ezek, illetve az Országos Statisztikai Hivatal adatai alapján, a családsegítő portál számításai szerint az első gyermek felnevelése 384 991 lejbe kerül, a második pedig 257 625 lejbe. Inflációs kiegészítéssel egy 2024-ben született gyermekre 19 éven keresztül 594 070 lejt, a másodikra 417 989 lejt kell költeni, tehát a most becsült összeg meghaladja az egymillió lejt.

Folynak a munkálatok a Tamási-gimnáziumban

A decemberi tragikus kimenetelű falomlás után folytatják a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium bentlakásánál az állagmegőrző munkálatokat. A folyamatot az ügyészség felügyeli. A Hargita megyei prefektus intézménye arról tájékoztatott, hogy február elején került sor a két diák halálát okozó tragédiát vizsgáló vegyes bizottság munkatalálkozójára, az érintett intézmények beszámoltak az elmúlt időszak tevékenységeiről. A Hargita megyei építészeti felügyelőség arról tájékoztatta a bizottságot, hogy

az omlás helyszínén a 0. szint alatt az ügyész felügyelete végzik a továbbiakban a törmelék eltakarítását. Befejezték ugyanakkor a felfüggesztve maradt tető leszerelését, a bentlakás belső konszolidálását, a külső megerősítést február közepén kezdik el. A diákok személyes tárgyait kihordták az épületből, és viszszaajuttatták a tulajdonosoknak. Hargita Megyei Tanács főépítészeti igazgatósága folytatja az ellenőrzést, hogy a székesudvarhelyi polgármesteri hivatal milyen módon adta ki a munkálatokra az építkezési. A bizottságban részt vevő intézmények képviselői továbbra is figyelemmel kísérik az épületnek a biztonságossá tételét, szögezi le a prefektúra közleménye.

Megújult a borszéki iskola

Felújított, modern környezet várja a borszéki Zimmethausen Szaklíceum diákjait. Az európai uniós alapokból rehabilitált épület hivatalos átadására február elején került sor. Az ünnepség keretében az érdeklődők nyílt nap során vehették szemügyre a korszerűsített tanintézményt – adta hírül a Maszol.

A Zimmethausen Szaklíceum teljes körű felújítása a Regionális Operatív Programon (POR) keresztül zajlott. A 2022 májusában elkezdődött munkálatos során hőszigetelték az ingatlant, ugyanakkor az épület belső terét is teljesen felújították. Megújult a fal és padlóburkolat, kicserélték a villany és fűtőhálózatot, a szaniter vezetékekrendszert.

Az osztálytermeket LED-es lámpákkal szerelték fel, két új, 200 kw-os kazánt is működésbe helyeztek. A beruházás során teljesen új bútorzatot és felszerelést is kapott a tanintézmény. Felújították az udvart is, ennek során sportpályát alakítottak ki, illetve teljesen új játszótér is épült, és persze a zöldövezet kialakítása sem maradhatott el. Fontos eleme a beruházásnak, hogy kártyás beléptető rendszert helyeznek üzembe úgy az oktatók, mint a diákok részére, így növelve az intézmény biztonságát. Az épület tetőszerkezetét is kicserélték, ezzel együtt az épület jobb szárnyára egy újabb emelet épült. Az új térben egy 170 férőhelyes multifunkcionális terem alakítottak ki, megfelelő teret biztosítva a különböző előadásoknak, találkozóknak, megbeszéléseknek, gyűléseknek.

A beruházás értéke közel 13 millió lej, melyből az elszámolható költségek értéke 6,51 millió lej, a város saját hozzájárulása pedig 6,48 millió lejt tesz ki.

Osztályba sorolás ábécérend vagy sorshúzás szerint

Közvitára bocsátotta január végén az oktatási minisztérium azt a rendelettervezetet, amely megszabja a cikluskezdő óvodások és iskolások csoportokba, osztályokba sorolásának eljárását – írja az Agerpres.

A rendelettervezet a kiscsoportot kezdő óvodások, valamint az előkészítő, az ötödik vagy a kilencedik osztályt kezdő iskolások csoportokba, osztályokba sorolását szabályozza olyan esetekben, amikor legalább két csoport vagy osztály létesül (kilencedik osztály esetében ugyanazon a szakon).

A tervezet szerint az igazgatótanács döntésétől függően a gyerekek csoportokba/osztályokba való besorolása sorshúzással vagy „ábécérend szerinti méltányos elosztással” történik. A tanintézetek ugyanakkor kötelesek biztosítani a sajátos nevelési igényű gyerekeknek, az osztályismétlőknek, az oktatás tannyelvétől eltérő anyanyelvű, a más országból, tanintézetből, osztályból érkező, illetve a sajátos nevelési igényű vagy roma tanulók számára fenntartott helyekre bejutott gyerekeknek „a csoportok/osztályok közötti méltányos elosztását”. Ha a testvérpárokat a szülő ugyanabba az osztályba kívánja íratni, abba az osztályba kerülnek, amelyikben az elsőként besorolt testvér helyet kapott – írja elő a rendelettervezet.

Börtön járhat a homeschoolingért Romániában

Nem ismeri el Románia a homeschooolingot mint oktatási formát, és az otthontanulásban részesültek diplomáit sem, ami miatt a továbbtanulás szempontjából „gyakorlatilag meg van kötve a keze annak a fiatalnak”, aki így végezte tanulmányait – jelentette ki Kiss Imre Kovászna megyei tanfelügyelő a Maszolnak. A főtanfelügyelőt annak kapcsán kérdeztük, hogy országszerte ellenőrzéseket kért január 3-án a tanügyminiszter a tanfelügyelőségektől, azok után, hogy a Bihar megyei bíróság

négy hónap felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte azokat a szülőket, akik úgy döntöttek, hogy a pandémia alatt mind a négy iskoláskorú gyermeküket otthon taníttatják, hogy távol tartsák őket az internet csábításától. Ezt követően rendelte el a tanügyminisztérium, hogy a tanfelügyelőségeknek jelenteniük kell a hatóságoknak, amennyiben tudomásuk van az oktatási rendszerből kivett gyerekekről. Arra hivatkozik a minisztérium, hogy a szülők törvényt szegnek, akadályozva a gyermek oktatáshoz való jogát, amennyiben nem járatták a minisztérium által elismert állami, egyházi vagy magánintézménybe. Az otthoni oktatás védelmezői szerint nem szegtek törvényt a szülők, akik emellett döntöttek, sőt úgy vélik, ezek a szülők igazán felelősségteljesek. Jogászaik az alkotmányra hivatkozva készek harcba szállni az állammal az otthoni oktatásért. Noha Kovászna megyei tanfelügyelő szerint a háromszéki megyében „egy kézen meg lehet számolni”, hányan tanulnak otthoni oktatásban, teljesen más a helyzet például Suceava megyében, ahol az ellenőrzések elrendelése óta botrányos helyzet is napvilágra került. Az Edupedu.ro írása szerint Suceava azon megyék közé tartozik, ahol az oktatási rendszerből kivont tanulók száma több mint száz. Ioan Puiu volt főtanfelügyelő-helyettes szerint a minisztérium és a helyi hatóságok 2022 óta értesültek ezekről a helyzetekről, de nem tettek semmit. Az RFI-nek adott interjúban Ioan Puiu elmondta, a járvány idején Suceava megyében több tucat, az iskolából kiíratott gyermek esetét jelentették az oktatási minisztériumnak, de nem történt semmi. Tudomása szerint bizonyos neoprotestáns egyházak képviselőinek hatására vette ki számos szülő a gyermekét az iskolából, és oktatta otthon. A volt főtanfelügyelő-helyettes szerint értesítései ellenére azért nem történt semmi, mert „valószínűleg néhányuknak vannak magántanuló gyermekei”. Ugyanakkor szerinte a minisztérium sem ismeri a jelenség mértékét. „Vagy ha tudja is, valószínűleg fél kimondani, hogy a rendszerből kikerült gyerekek száma több ezer vagy tízezer főre tehető.”

D. SZ.